

IZVJEŠTAJ

**o radu Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK
M o s t a r
za 2015. godinu**

Mostar, juli 2016. godine

UVOD

Izveštaj o radu Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK za 2015. godinu rađen je u skladu s članom 12. i 17. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, i članu 8. Statuta Službe.

Izveštaj je namijenjen članovima Upravnog odbora Službe koji ga razmatraju i usvajaju, a po usvajanju i Federalnom zavodu za zapošljavanje.

Sa osnovnim sadržajem izvještaja upoznat će se Kantonalna vlada, odnosno odgovarajuća ministarstva. To se odnosi i na sva općinska vijeća gdje djeluju biro Službe.

Podaci, rezultati i presjek stanja u oblasti zaposlenosti i zapošljavanja poslužit će i drugim tijelima i institucijama koje direktno ili indirektno utiču ili prate pojave i tendencije u ovom području.

Pri izradi izvještaja korišteni su vlastiti podaci središnjeg ureda Službe i njenih biroa po općinama, podaci odjela privrede općinskih vijeća, podaci Porezne uprave Federacije BiH, zvanični statistički podaci, te podaci tijela i službi koja egzistiraju na ovom području.

U ovom izvještaju aktivnost Službe prezentirana je po osnovnim ustanovljenim funkcijama, objedinjenih po sektorima.

OPĆE NAPOMENE

Služba za zapošljavanje HNŽ/HNK registrovana je kod nadležnog suda kao javna ustanova, čiji su poslovi od posebnog društvenog interesa. Ti poslovi su utvrđeni Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Odlukom o osnivanju Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanskog kantona, te Statutom Službe.

Njihov sadržaj uglavnom se odnosi na: vođenje evidencije na području zaposlenosti i zapošljavanja, informisanje nezaposlenih i drugih osoba o mogućnosti zapošljavanja, posredovanje u zapošljavanju, rješavanje prava na osnovu nezaposlenosti, posredovanje u zapošljavanju u inostranstvu i zapošljavanje stranaca, provođenje međunarodnih konvencija i međunarodnih sporazuma u području zapošljavanja, organizovanje profesionalnog usmjeravanja i stručnog osposobljavanja nezaposlenih osoba, praćenje demografskih kretanja na ovom području, te donošenje programa i planova za ostvarivanje utvrđene politike zapošljavanja, saradnju sa obrazovnim ustanovama radi usklađivanja obrazovnih programa sa kadrovskim potrebama poslodavaca.

Donošenjem Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, došlo je do preuređenja ranijih službi zapošljavanja u Federaciji BiH, te su formirane kantonalne službe za zapošljavanje i Federalni zavod za zapošljavanje.

Služba za zapošljavanje u našem kantonu formalno je utemeljena donošenjem Odluke o osnivanju Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanskog kantona broj: 02-01-VI-036/02 od 28.03.2002. godine («Službene novine HNŽ/HNK broj 2/02), ali je iz raznih razloga praktično s radom počela 1. jula 2003. godine.

Služba djeluje na području sljedećih općina: Čapljina, Čitluk, Jablanica, Konjic, Neum, Prozor-Rama, Ravno i Stolac gdje ima svoje organizacijske dijelove podružnice – biroa, te na području grada Mostara kroz dva odjeljenja.

ZAPOSLENOST

Prema prikupljenim podacima na području koje pokriva Služba za zapošljavanje HNŽ/HNK, krajem 2015. godine djeluje: 258 državnih preduzeća i ustanova, 2.665 privatnih preduzeća i agencija, te 3.766 samostalnih poreskih obveznika (samostalne zanatske, trgovačke i ugostiteljske radnje, samostalni prevoznici) koji ukupno zapošljavaju i radno angažuju 49.217 radnika. Ovi podaci su dobiveni od Porezne uprave Federacije BiH (Tabela 2 Priloga).

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, krajem novembra 2015. godine na području kantona je bilo zaposleno 48.194 radnika. Razlika je zanemariva, jer stupanjem na snagu Zakona o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa, Federalni zavod za statistiku za podatke o broju zaposlenih po općinama i djelatnostima koristi bazu podataka Porezne uprave Federacije BiH.

U odnosu na prosječnu zaposlenost u 2014. godini (48.245. – Federalni zavod za statistiku), u 2015. godini došlo je do rasta zaposlenih za 2% ili za 972 radnika.

Procjena je da 1/5 od ukupno zaposlenih radi na "crno". Tokom 2015. godine, u našem kantonu izvršeno je 1.999 nadzora i zatečena su 404 radnika angažovana suprotno zakonu – rad na crno. Djelovanjem inspekcije 513 radnika je zasnovalo radni odnos, a u ostalim slučajevima je pokrenut prekršajni postupak. Djelatnosti u kojima je zabilježen najveći broj neprijavljenih radnika su tradicionalno trgovina, ugostiteljstvo i graditeljstvo. Broj zatečenih radnika „na crno“, nakon izvršenih kontrola u ovoj godini je za 18% manji nego prošle godine, što je u skladu sa manjim brojem nadzora (2.432 u 2014. godini).*

Prema procjeni ukupnog broja prisutnog stanovništva po starosti i općinama od strane Federalnog zavoda za statistiku, na dan 30.06.2015. godine na području HNŽ/HNK bilo je 223.471 stanovnika. Do 14 godina starosti bilo je 34.951, od 15 – 64 godine 149.906 i preko 65 godina 38.614 stanovnika (Tabela 1 Priloga).

Zaposlenih ima (krajem oktobra 2015. godine) 48.229 – stopa zaposlenosti 32,2 % (za 0,5% niža od prošle godine). Broj nezaposlenih u kantonu (na dan 31.12.2015.) iznosi 34.453 – stopa 41,7 % (za 0,9% viša nego prošle godine), dok je u Federaciji u odnosu na prošlu godinu stopa zaposlenosti viša za 0,4%, a stopa nezaposlenosti je smanjena za 0,5% (Tabela 3 Priloga).

Na području kantona 1991. godine prosječan broj zaposlenih iznosio je 66.104, od toga je u privredi radilo 56.179, a u neprivredi 9.925. U desetom mjesecu 2015. godine u privredi je radilo 29.304, a u neprivredi 18.925. U odnosu na prošlu godinu povećao se broj radnika u privrednim djelatnostima, a smanjio u neprivrednim (Tabela 4 Priloga).

Udio zaposlenih sa područja ovog kantona u ukupnoj zaposlenosti Federacije je 10,7%, tj. manje za 0,3% nego prethodne godine, dok je udio nezaposlenih 8,8% i za 0,2% je viši nego prošle godine. Udio radno aktivnog stanovništva iznosi 9,3%. Iz priloženih tablica ta kretanja su vidljivija za karakteristične godine.

* Podaci Ministarstva zdravstva, rada i socijalne pomoći HNŽ/K

Broj zaposlenih radnika u Hercegovačko-neretvanskom kantonu (godišnji prosjek)

	Broj zaposlenih radnika(godišnji prosjek)							
	1991.	2001.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	X-2015.
Federacija BiH	631.020	407.199	438.949	440.747	437.331	435.113	443.587	454.214
HNŽ/HNK	66.104	45.397	44.041	44.167	45.442	46.712	48.245	48.229
Od toga privreda	56.179	28.933	25.417	25.264	25.512	26.507	28.396	29.304
Neprivreda	9.925	26.591	18.624	18.903	19.930	20.205	19.849	18.925

Broj zaposlenih radnika po općinama

OPĆINA	Broj zaposlenih						
	Prosjek 2012.	Prosjek 2013.	Prosjek 2014.	X 2015.	INDEKS		
					X - 2015. Prosjek 2012.	X - 2015. Prosjek 2013.	X - 2015. Prosjek 2014.
UKUPNO HNŽ/K	45.442	46.712	48.245	48.229	106,1	103,2	100,0
ČAPLJINA	3.411	3.321	3.333	3.301	96,8	99,4	99,0
ČITLUK	4.448	4.771	5.356	6.130	137,8	128,5	114,5
JABLANICA	1.609	1.882	1.906	1.823	113,3	96,9	95,6
KONJIC	4.455	4.699	4.630	4.834	108,5	102,9	104,4
MOSTAR	28.275	29.048	29.877	28.723	101,6	98,9	96,1
NEUM	949	986	1.035	1.123	118,3	113,9	108,5
RAMA-PROZOR	1.322	1.051	1.153	1.183	89,5	112,6	102,6
RAVNO	74	66	66	76	102,7	115,1	115,2
STOLAC	899	888	889	1.036	115,2	116,7	116,5

Posmatrajući tabelu zaposlenost po djelatnostima (Tabela 4 Priloga) za period 2013. – 2015., ukupna zaposlenost raste na 103,2%. Zapaža se da broj zaposlenih osoba kod većine djelatnosti bilježi rast, dok je kod devet djelatnosti zabilježen pad zaposlenosti (vađenje ruda i kamena, prerađivačka industrija, proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija, snabdjevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom, te sanacija okološa, građevinarstvo, finansijske djelatnosti i osiguranje, javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje, poslovanje nekretninama, uslužne djelatnosti).

KONTAKTI

Služba je aktivno učestvovala u aktivnostima usmjerenim prema poboljšanju uslova rada, povećanju obima djelovanja u lokalnoj zajednici i okruženju, sve u cilju poboljšanja općih uslova na području tržišta rada.

U ovom izvještajnom periodu, održan je niz sastanak i aktivnosti u organizaciji Projekta zapošljavanja mladih (YEP) uz saradnju Vlade Švicarske. Predstavnicima YEP-a su posjetili i prostorije Službe, te je u procesu dogovor oko načina i obima uključivanja Službe u projekt „Upravljanje učincima u javnim službama za zapošljavanje“.

U martu je na Jahorini održan seminar na temu „Upravljanje učincima u javnim službama za zapošljavanje“. Seminar je bio namijenjen predstavnicima javnih službi za zapošljavanje iz Federacije

BiH, i imao je za cilj predstaviti rezultate rada dva ogledna biroa (Doboj, RS i Novo Sarajevo, FBiH), koji su usvojili reforme u svome radu i prihvatili savremeni sistem upravljanja učincima.

Oliver Nussbaum i Marcel Egger, stručnjaci iz oblasti upravljanja učincima u službama za zapošljavanje u Švicarskoj, su pojasnili proces koji je u Švicarskoj uveden 2000. godine. Uložena su sredstva za promociju međusobnog učenja, a transparentnost koja je bila rezultat ovakvog načina rada je doprinijela političkoj podršci radu službe za zapošljavanje i osnažila njenu ulogu u procesima tržišta rada. Razvio se natjecateljski duh među lokalnim biroima, što je dodatno dovelo do povećanja efikasnosti.

Postoji 8 koraka uvođenja sistema mjerenja učinka (Performance Measurement System – PMS), koji su korišteni i na našim prostorima:

1. Definisane ciljeve – bitan korak, jer moramo paziti da ne odredimo ciljeve koji nisu u mandatu službi i na koje službe ne mogu pretjerano uticati (primjer loše definiranog cilja je „Smanjiti stopu nezaposlenosti“)
2. Definisane indikatore – ciljevi moraju biti mjerljivi na način da svaki cilj ima samo po jedan indikator
3. Testiranje indikatora: potrebno usporediti kvalitetu podataka mjerenjem indikatora sa stvarnim podacima, znači mora se osigurati pravilno i redovno bilježenje rezultata
4. Potrebno je pobrinuti se da podaci budu izuzetno kvalitetni i jasno definisani
5. U RS je uvedena i korekcija podataka uvođenjem uticaja egzogenih faktora na glavne ciljeve (npr udio i vrsta određenog stepena obrazovanja u područjima mjerenja). U Sarajevu to nije bilo moguće uvesti zbog malog broja biroa koji su pristupili ovom mjerenju, imat će smisla samo ako se u čitavoj Federaciji uvede ovaj sistem
6. Bitno je svim učesnicima objasniti metodologiju PMS-a, te izraditi okvir za praćenje za donosioce odluka
7. Razviti i implementirati informatički sistem koji računa indikatore i omogućava grafički prikaz rezultata
8. Stalno unaprijeđivati i razvijati PMS.

Direktori Zavoda za zapošljavanje RS i Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo su iznijeli svoja iskustva reformi koje su proveli u svojim biroima:

Reforma se temeljila na 2 glavna načela dogovorena sa rukovodiocima službi:

1. Integracija nezaposlenih osoba na tržište rada prije prelaska u dugotrajnu nezaposlenost, i
2. Efikasno obavljanje poslova u vezi sa ostvarivanjem prava nezaposlenih osoba uz najmanje troškove.

U skladu s tim, određeni su i ciljevi koji trebaju biti mjerljivi i indikatori za iste:

1. Probati integrisati što više nezaposlenih osoba (pod integracijom se podrazumjeva zapošljavanje). Indikator je broj registrovanih osoba npr. u januaru, pa se nakon 6 mjeseci gleda broj nezaposlenih i skinutih sa evidencije zbog zaposlenja.
2. Optimizirati administraciju sa što nižim troškovima. Indikator je broj nezaposlenih osoba po jednom evidentičaru.

Dana 10.06.2015. godine je na Ilidži održan planski sastanak za treću fazu implementacije YEP projekta. Moderator sastanka bila je Zdenka Kovač, bivša direktorica Zavoda za zapošljavanje Slovenije, koja je ujedno i stručni saradnik YEP-a i ima za zadatak napraviti situacijske analize u 4

kantonalne službe za zapošljavanje koje su se odlučile uključiti u projekt, na osnovu pozitivnih iskustava oglednih biroa u RS – u (Doboj) i kantonu Sarajevu. Radi se o službama iz Bosansko-podrinjskog, Zeničko-dobojskog, Tuzlanskog i našeg kantona. Sa projektom se kreće u desetom mjesecu tekuće godine. Predstavljani su dosadašnji rezultati projekta, te situacijske analize koje su već napravljene, koje su pokazale da se ulaskom u projekt u oglednim biroima/službama povećala spremnost za provođenje daljnjih reformi, razotkrile su se potrebe u prilagodbi infrastrukture, te je utvrđena potreba stvaranja saradnje među akterima na lokalnom nivou. Zajednički problemi se odnose na manjak saradnje sa poslodavcima, moguće poteškoće pri uvođenju nove metodologije praćenja rada i postizanja ciljeva. Pokazala se potreba za unaprijeđenjem trijaže pri savjetodavnom radu te alatima za izradu individualnog plana zapošljavanja, nadogradnjom ljudskih kapaciteta i unutrašnje i vanjske komunikacije i saradnje. Neophodna je profesionalizacija analitičkih službi te prilagođenje načina dizajniranja i sprovođenja aktivnih mjera politike zapošljavanja.

U avgustu je na Jahorini održan sastanak na temu Implementacija „Reformskog paketa“ u javnim službama za zapošljavanje, u sklopu YEP projekta (Projekt zapošljavanja mladih). Razgovaralo se o načinu uspostavljanja koordinacije čitavog projekta na svim nivoima države:

1. Na dnu „piramide“ nalaze se kantonalne službe za zapošljavanje, u kojima se projekt provodi. Svaka služba treba imenovati radnu grupu na čelu sa koordinatorom koja će biti zadužena za provođenje projekta i komunikaciju sa menadžmentom.
2. Središnji nivo čini FZZ, odnosno Zavod za zapošljavanje RS-a. Sastanci na ovom nivou bi se trebali održavati 6-8 puta godišnje. Ovo koordinacijsko tijelo će se sastojati od direktora FZZ-a, kantonalnih službi za zapošljavanje koje učestvuju u projektu, te koordinatora radnih grupa pojedinih kantona.
3. Najviši nivo koordinacije bi se trebao odvijati na državnom nivou, i tu je kao „odgovorna“ institucija predstavljena Agencija za rad i zapošljavanje BiH. Predložena frekvencija sastanaka je 1-2 puta godišnje.

Također, zaključeno je da je potrebno unaprijediti segmente saradnje sa poslodavcima, te predvidjeti moguće poteškoće pri uvođenju nove metodologije praćenja rada i postizanja ciljeva. Pokazala se potreba za unaprijeđenjem trijaže pri savjetodavnom radu, te alatima za izradu individualnog plana zapošljavanja, nadogradnjom ljudskih kapaciteta i unutrašnje i vanjske komunikacije i saradnje. Neophodna je profesionalizacija analitičkih službi te prilagođenje načina dizajniranja i sprovođenja aktivnih mjera politike zapošljavanja.

U septembru je potpisan i Memorandum o razumijevanju i saradnji o uspostavljanju oglednog biroa rada između Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK i njemačke konzultantske tvrtke GOPA koja u BiH provodi projekt zapošljavanja mladih. Sastavni dio Memoranduma je i Akcijski plan za implementaciju koncepta oglednog biroa i sistema za mjerenje učinaka Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanskog kantona. U skladu sa navedenim, osnovana je i radna grupa koja je na svom prvom sastanku usvojila Poslovnik o radu radne grupe, te napravila plan aktivnosti za prvo tromjesečje 2016. godine, a održana je i trodnevna obuka za savjetodavce koji će biti budući voditelji klubova za traženje posla.

Centri civilnih inicijativa (CCI) i Agencija za lokalne razvojne inicijative (ALDI) organizirali su 21.04.2015. godine u Sarajevu okrugli sto „Obrazovanje odraslih u BiH: prepreke i šanse“. Na okruglom stolu predstavljen je Drugi izvještaj CCI-a o monitoringu zakonodavstva u oblasti obrazovanja odraslih, provođenja zakona u onim dijelovima BiH u kojima postoje zakoni o obrazovanju

odraslih, te planovima i poteškoćama u procesu donošenja navedenih zakona u ostalim dijelovima BiH. Obrazovanje odraslih predstavlja jednu od posljednjih šansi za mobilizaciju raspoloživih resursa u borbi protiv nezaposlenosti i siromaštva kroz povećanje znanja, vještina i kompetencija nezaposlenih osoba, te stvaranje mogućnosti za napredovanje u karijeri, pogotovo za radnike sa niskim stepenom obrazovanja. Neophodno je unaprijediti saradnju nadležnih obrazovnih vlasti, organizatora edukacija, poslodavaca, te javnih službi za zapošljavanje koje bi trebale igrati aktivniju ulogu u povezivanju sektora obrazovanja i sektora rada i zapošljavanja. Svim kantonalnim predstavnicima vlasti koji do sada nisu usvojili Zakon o obrazovanju odraslih ponuđen je još jednom model zakona koji je izrađen u sklopu kampanje Uči&Radi (www.uciradi.ba), a koji uključuje najbolje prakse i iskustva iz BiH, regije i Europske unije. Također, najavljena je saradnja sa ministarstvima obrazovanja i u pogledu izrade podzakonskih akata koji će pomoći implementaciju navedenih zakona.

U organizaciji Sektora za razvoj kantona Ministarstva privrede HNŽ/K, 20.04.2015. godine je u prostorijama Hotela ERO održana 5. sjednica Vijeća za konkurentnost i razvoj HNŽ/HNK.

Razmatro se i usvojio Izvještaj za 2014. godinu o realizovanju Godišnjeg plana provedbe Programa razvoja malog gospodarstva HNŽ/HNK 2011.-2015. i Strategije razvoja MSP u HNŽ/HNK za period 2012.-2020. Također, raspravljalo se o planu za 2015. godinu.

Okrugli stol „Primjeri dobre prakse i razmjena iskustava između regionalnih Lokalnih partnerstva za zapošljavanje“ u organizaciji Partnerskog vijeća za tržište rada i razvoj ljudskih potencijala Dubrovačko-neretvanske županije u sklopu provedbe projekta O.P.E.R.A. (Operativna uspostava tehničkog tajništva za promociju i razvoj Lokalnog partnerstva za zapošljavanje DNŽ) održan je u hotelu Adria 16. jula. Predstavnici svakog LPZ-a su opisali iskustva unutar svojih partnerstva, te su prezentirali primjere dobre prakse. Na kraju je održana kvalitetna i sadržajna rasprava o postojećim problemima s kojima se susreću Lokalna partnerstva za zapošljavanje od osnivanja do danas, te su predložene mogućnosti daljnjeg unapređenja djelovanja i samog statusa LPZ-ova koje su formulisane u zaključcima okruglog stola.

U ovom izvještajnom periodu su, od strane Federalnog zavoda za zapošljavanje, objavljeni i javni pozivi za sufinansiranje zapošljavanja. Objavi su prethodili sastanci direktora kantonalnih službi za zapošljavanje i Federalnog zavoda za zapošljavanje, na kojima su dogovoreni uslovi javnog poziva, te način implementacije.

Također, na redovnim sastancima su dogovarane aktivnosti vezane za implementaciju projekta Nadogradnja, konsolidacija i unapređenje informatičkog sistema za posredovanje u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, te stav i aktivnosti kantonalnih službi za zapošljavanje i Federalnog zavoda za zapošljavanje spram aktivnosti koje u narednom periodu planira provoditi PIU SESER - Jedinica za implementaciju projekata socio-ekonomske podrške, obuke i prezapošljavanja, a koje bi se finansirale sredstvima Svjetske banke. Učesnici su informisani o pokretanju inicijative za harmonizaciju osnovice za obračun doprinosa za zdravstveno osiguranje nezaposlenih osoba, te o uspostavljanju kriterija za raspodjelu nedostajućih sredstava za ostvarivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba i pokrivanje administrativnih troškova kantonalnih službi za zapošljavanje.

U martu tekuće godine održan je i sastanak rukovodilaca sektora i biroa Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK. Raspravljalo se, te su se razmjenila iskustva u radu u slijedećim područjima: informatički

sistem – problemi u elektronskom vođenju evidencija i prijedlozi za poboljšanja, saradnja Sektora za posredovanje sa biroima u području programa sufinansiranja i provođenja posredovanja, te poboljšanje komunikacije unutar Službe – razmjena iskustava, jedinstveni načini postupanja.

Sastanak potencijalnih partnera sa područja HNK, organizovan od strane Privredne komore grada Mostara i Programa Prilika Plus, održao se u Tehnološkom parku Intera, 28.01.2015. godine. Raspravljalo se o stanju u strukovnom obrazovanju u kantonu, koliko ono odgovara tržištu rada, te što bi se trebalo napraviti u cilju poboljšanja. Tokom rasprave opet se pokazao sraz u komunikaciji između privrednog i obrazovnog sektora. Iako su se svi prisutni složili da su promjene u obrazovanju nužne i da je projekt Prilika plus dobro zamišljen kao prvi korak u tom smjeru, nije postignut cilj sastanka, a to je da se akteri usaglasu oko aktivnosti i odgovornosti u projektu.

Završna konferencija zajedničkog projekta Evropske unije i Vijeća Evrope "Strateški razvoj visokog obrazovanja i standarda kvalifikacija" je održana 06-07.07.2015. u Sarajevu. Više od 120 predstavnika akademske zajednice, vladinih institucija i agencija, studenata, poslodavaca, međunarodnih organizacija, ambasada i razvojnih agencija okupilo se na zajedničkoj konferenciji Evropske unije i Vijeća Evrope kako bi se predstavili i raspravili rezultati projekta koji je podržao Bosnu i Hercegovinu u ispunjenju njenih obaveza preuzetih pridruživanjem Bolonjskom procesu 2003. godine. Rezultati projekta su izrađeni zajedno sa akterima iz BiH u protekle dvije godine i pomoći će reformama visokog obrazovanja kroz unaprijeđenje kvaliteta obrazovanja kao i mobilnosti studenata, unutar i van BiH. Konkretno, partneri iz BiH i međunarodno priznati stručnjaci Vijeća Evrope su izradili nacrt Prioriteta za razvoj visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini za period 2016-2026. na osnovu temeljite analize stanja u visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, kao i Priručnik za izradu i upotrebu standarda kvalifikacija i zanimanja u Bosni i Hercegovini.

U Mostaru je 07.10.2015. godine, u organizaciji Instituta za razvoj mladih KULT, a u okviru inicijative „Poslovni prostor BiH“, održan okrugli stol na temu „Budžetski podsticaji i razvoj poduzetništva u FBiH“. Predstavnici relevantnih institucija, vladinog i nevladinog sektora raspravljali su o finansijskoj podršci privredi i efektima koje ta podrška u konačnici proizvede, s posebnim osvrtom na razvoj poduzetništva u Federaciji BiH. Raspravljalo se i o perspektivnim i manje perspektivnim granama privrede, te o raspodjeli novčanih sredstava među tim granama. Podaci su pokazali da su određene grane privrede koje su u strateškim dokumentima institucija vlasti navedene kao perspektivne, ostale u budžetskom nemaru, poput sektora informatičkih tehnologija, turizma, drvne industrije, dok su određene grane, poput poljoprivrede, bili favoriti. Istraživanje je pokazalo pad izdvajanja za poticaje privredi u 2014. u odnosu na 2013. godinu. Praćenje učinka nakon dodijele poticaja se pokazao najvećim problemom.

U decembru 2015. godine, u prostorijama Federalnog zavoda za zapošljavanje, održan je sastanak predstavnika Svjetske banke, predstavnika kantonalnih službi za zapošljavanje (Bihać, Tuzla, Mostar) i PIU-SESER-a (Federalno ministarstvo rada i socijalne politike) na poziv direktora FZZZ-a. Sastanak je bio dio misije Svjetske banke u trajanju od 07. do 11.12.2015. s ciljem pripreme za novi projekt podrške zapošljavanju. Tema sastanka je, između ostalog, bila prezentacija osnovnih pokazatelja općeg stanja u kantonu i podataka o radu Službe u smislu organizacije rada i primjene aktivnih mjera. Sa strane Svjetske banke iznesena su iskustva primjene različitih mjera u drugim zemljama uključujući: savjetovanje, učenje životnih vještina, podrška zadržavanju postojećeg zaposlenja, vaučer za obuku uz rad kod poznatog poslodavca i sl. Kroz diskusiju na temu iznesenih

iskustava svih učesnika sastanka nastojalo se identificirati najbolje područje podrške Svjetske banke javnom sektoru za zapošljavanje u FBiH, što će se u budućnosti i preciznije definisati.

U organizaciji Federalnog zavoda za zapošljavanje, u okviru IPA projekta Adriatic Welfare Mix, održana je Konferencija o socijalnom poduzetništvu koja je okupila veliki broj učesnika iz vladinog i nevladinog sektora. Konferencija je realizirana u saradnji sa Projektom zapošljavanja mladih (YEP). Direktor Federalnog zavoda za zapošljavanje Omer Korjenić istakao je da, za razliku od uobičajenog biznisa, socijalno poduzetništvo na prvo mjesto stavlja društveni interes pa tek onda profit, a da najbolje rezultate postiže u oblasti poljoprivrede, zanatstva i djelatnostima vezanim za njegu starih osoba. Istakao je da će Zavod, zajedno s partnerima, raditi na nacrtu platforme socijalnog poduzetništva koja treba poslužiti za izradu regulacijskog okvira, kao i da će kroz realizaciju mjera aktivne politike zapošljavanja stvarati poticajno okruženje za socijalna preduzeća. Federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta Amir Zukić izjavio je da socijalno poduzetništvo predstavlja pokušaj da sredstva namijenjena za socijalnu zaštitu budu usmjerena za poticanje osoba koje su predmet socijalne zaštite, da pokrenu posao koji bi bio ekonomski održiv. Dodao je da je riječ o vrlo korisnoj inicijativi za koju je potrebno izraditi zakonsku regulativu kako bi socijalno poduzetništvo bilo razvijeno kao i u zemljama EU ili u našem bližem okruženju. Zukić je pojasnio da socijalno poduzetništvo podrazumijeva samozapošljavanje osoba sa zdravstvenim problemima ili fizičkim nedostacima, ali i udruživanje nezaposlenih mladih osoba u zadruge ili mala preduzeća. Konferencija je rezultirala usvajanjem Nacrta platforme za socijalno poduzetništvo u Federaciji Bosne i Hercegovine kao okvir za praktičnu implemetaciju koncepta društvenog poduzetništva u FBiH i osnov za donošenje zvaničnih akata u ovoj oblasti.

Međunarodna organizacija rada (ILO) je u prosincu organizirala jednodnevnu radionicu na temu Rješenja na lokalnom nivou na prelazak neformalne u formalnu zaposlenost. Unutar preporuke vezane za prelaz u formalnu ekonomiju ILO-a 2015. godine (Preporuka br. 204), integrisani okviri politika za podršku tranziciji u formalnost trebaju obuhvatiti i politički okvir za lokalnu politiku. To zahtjeva uspostavljanje stalnog dijaloga između službi za zapošljavanje, obrazovnih institucija (formalnih i neformalnih), poslodavaca, sindikata, privrednih komora, regionalnih razvojnih agencija, regionalnih i lokalnih vlasti, kao i organizacija civilnog društva, ali i osiguravanje svim akterima sposobnosti koje su potrebne kako bi zajednički osmislili mjere podrške za poboljšanje prelaska u formalnost.

Grad Mostar, uz podršku UNDP-a provodi aktivnosti na izradi Strategije Grada Mostara. «Entropolis i etnopolis - Mostar – globaliziran, reindustrijaliziran, energetski djelotvoran i turistički i okolišno atraktivan grad», vizija je razvoja Grada Mostara za period 2016-2025. godine koju nadležni grada na Neretvi žele utkati u spomenuti dokument. Služba za zapošljavanje HNŽ/HNK se uključila u ove aktivnosti, te kroz rad svojih predstavnika učestuje u radu radnih grupa za društveni razvoj i ekonomiju. U toku su izrade nacrt projekata koje će ova Strategija promovisati, a sam nacrt dokumenta bit će predstavljen u prvom kvartalu 2016. godine.

POSREDOVANJE U ZAPOŠLJAVANJU

Zapošljavanje

Tokom 2015. Služba je prikupila i objavila 989 oglasa i natječaja o slobodnim radnim mjestima za 3.766 radnika i po njima posredovala. U isto vrijeme poslodavci su Službi na osnovu formalnih prijave iskazali potrebe za 671 radnika radi posredovanja, što je za 4 puta više nego prošle godine. Unatoč zakonskoj odredbi da poslodavci nisu dužni dostavljati Službi za zapošljavanje prijave slobodnih radnih mjesta, stiče se utisak da poslodavci počinju uviđati korist od usluga koje im Služba može pružiti, te iste i koriste. Potrebno je preduzeti i daljnje aktivnosti u oblasti saradnje sa poslodavcima, kako bi se ovaj pozitivni trend nastavio.

Još jedan način kojim poslodavci nastoje doći po potrebnog kadra u saradnji sa Službom za zapošljavanje jest izdavanje listinga. U tom slučaju poslodavci preferiraju samostalno kontaktiranje potencijalnih kandidata, i u ovoj izvještajnoj godini 54 poslodavac je zatražio tu uslugu Službe.

Posmatrano po stepenu stručnog obrazovanja, struktura traženih radnika od Službe izgleda ovako:

BIRO	Broj traženih radnika	Od toga na:		PO STEPENU STRUČNOG OBRAZOVANJA										
		neodređeno	određeno	1	2	3	4	5	61	62	71	72	8	
ČAPLJINA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ČITLUK	57	57	0	0	0	41	2	0	0	0	14	0	0	
JABLANICA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
KONJIC	15	12	3	0	0	1	0	0	1	2	8	3	0	
MOSTAR	464	426	38	1	0	89	113	0	9	1	249	2	0	
NEUM	52	16	36	0	0	20	12	0	1	0	11	8	0	
PROZOR -RAMA	53	33	22	11	0	24	3	0	2	0	14	1	0	
RAVNO	28	0	28	0	0	1	0	0	10	9	8	0	0	
STOLAC	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
UKUPNO	671	544	127	12	0	176	130	0	23	12	304	14	0	

Tokom 2015. godine zaposlile su se 6.834 osobe sa evidencije.

U odnosu na 2014. godinu, to je više za 10,9 % ili više za 677 zaposlenih osoba.

Kretanje broja iskazanih potreba i ukupno zaposlenih tokom godine po mjesecima:

Struktura zaposlenih po stepenu stručnog obrazovanja izgleda ovako:

BIRO	Ukupno	Od toga žena	PO STEPENU STRUČNOG OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	61	62	71	72	8
ČAPLJINA	674	388	53	7	220	243	6	16	26	45	58	0
ČITLUK	646	354	19	0	219	235	0	18	17	53	85	0
JABLANICA	428	150	44	4	167	130	1	9	14	51	8	0
KONJIC	970	375	151	0	232	287	3	13	41	128	24	0
MOSTAR	3.478	1.176	187	8	853	1.397	3	126	102	526	276	0
NEUM	131	69	14	1	61	33	0	2	5	7	8	0
PROZOR -RAMA	244	111	32	0	85	60	4	10	2	26	25	0
RAVNO	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
STOLAC	262	149	21	1	70	92	1	8	7	38	24	0
UKUPNO	6.834	2.772	521	22	1.998	2.477	18	202	214	874	508	0

U strukturi novozaposlenih žena je 2.772, ili 40,6%.

Tokom izvještajne godine, poslodavci su Službi dostavili 6.036 prijava o prestanku radnog odnosa, što je u odnosu na prošlu godinu više za 4,6%.

3.079 prijava odnosi se na žene, ili 51%.

Pregled prestanak radnog odnosa po općinama izgleda ovako:

BIRO	Ukupno	Od toga žena	PO STEPENU STRUČNOG OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	61	62	71	72	8
ČAPLJINA	716	434	70	5	218	260	5	20	28	57	53	0
ČITLUK	661	408	38	0	234	266	0	15	13	43	52	0
JABLANICA	361	130	56	3	154	104	4	8	4	28	3	0
KONJIC	592	226	126	2	190	154	4	11	15	73	17	0
MOSTAR	3.083	1.569	284	8	779	1.233	8	105	68	423	175	0
NEUM	168	92	16	2	84	44	0	3	6	2	11	0
PROZOR -RAMA	211	101	55	1	69	54	3	5	3	12	9	0
RAVNO	5	0	0	0	3	2	0	0	0	0	0	0
STOLAC	239	119	29	0	75	74	4	6	6	28	17	0
UKUPNO	6.036	3.079	674	21	1.806	2.191	28	173	143	668	337	0

Održavali su se redovni kontakti sa biroima u cilju međumjesnog posredovanja za zahtjeve poslodavaca koji svoje potrebe za radnom snagom ne mogu zadovoljiti na području biroa na kojem obavljaju svoju djelatnost. Služba je po takvim zahtjevima davala razne podatke, liste nezaposlenih

osoba za različita zanimanja kao i druge informacije potrebne za zadovoljenje potreba poslodavca za radnom snagom.

U okviru međudržavnog posredovanja, Služba održava redovne kontakte i razmjenjuje informacije sa Agencijom za rad i zapošljavanje BiH u vezi sa zapošljavanjem u inostranstvu.

Posredovanje za zapošljavanje u Republici Sloveniji se odvija na osnovu Operativnog protokola za zapošljavanje u Republici Sloveniji. S tim u vezi, Služba objavljuje oglase za poslodavce iz Slovenije, te redovno razmjenjuje informacije sa Agencijom za rad i zapošljavanje BiH o povratnicima sa rada iz Slovenije u BiH i, s druge strane, izdanim radnim dozvolama za BiH državljane u Sloveniji.

Na osnovu dogovora o posredovanju pri zapošljavanju radnika iz Bosne i Hercegovine u SR Njemačkoj, te kontinuirano otvorenog Javnog poziva za zapošljavanje radnika za zdravstvenu njegu u SR Njemačkoj u okviru Triple Win projekta, u 2015. godini za posao njegovatelja prijave su dostavile 3 osobe iz Hercegovačko-neretvanskog kantona, čija dokumentacija je upućena na dalju obradu u Agenciju za rad i zapošljavanje BiH.

Krajem 2015. i početkom 2016. godine, Služba je učestvovala u realizaciji Programa ferijalnog rada studenata iz BiH u SR Njemačkoj. U saradnji sa Sveučilištem i Univerzitetom u Mostaru, Služba je pružila savjetodavnu i tehničku pomoć studentima u apliciranju na ovaj program. Nositelj aktivnosti ovog programa je Agencija za rad i zapošljavanje BiH.

U cilju praćenja odobrenih sredstava za sufinansiranje zapošljavanja, podružnice su redovno dostavljale izvještaje o poštivanju preuzetih obaveza po osnovu odobrenih sredstava, na osnovu kojih su preduzimate dalje radnje predviđene ugovorom.

Redovno su dostavljani razni podaci nadležnim institucijama kantona, općina, kao i međunarodnim organizacijama koje se bave problematikom zapošljavanja.

Aktivne mjere u zapošljavanju

U 2015. godini, Služba je radila na praćenju i kontroli zaključenih ugovora sa korisnicima sredstava po javnim pozivima iz 2013., 2014. i 2015. godine, te dostavi izvještaja raznim institucijama o realizovanim programima tržišta rada. Aktivne mjere u zapošljavanju u 2015. godini su se provodile u skladu sa usvojenim Programom rada Službe za 2015. godinu, u skladu sa Sporazumima o finansiranju i realizaciji Programa sufinansiranja sa Federalnim zavodom za zapošljavanje, te u skladu sa Amandmanom III na Sporazum o implementaciji i finansiranju aktivnosti Projekta podrške mrežama socijalne sigurnosti i zapošljavanju (SSNESP).

Zbog nedostatka sredstava u izvještajnom periodu, Služba za zapošljavanje HNŽ/HNK nije provodila vlastite programe zapošljavanja, ali su se provodili programi finansirani iz drugih izvora, i to: Projekt podrške mrežama za socijalnu sigurnost i zapošljavanje (SSNESP), koji zajednički finansiraju Federalno ministarstvo rada i socijalne politike (jedinica PIU SESER) i Federalni zavod za zapošljavanje, i programi koje finansira Federalni zavod za zapošljavanje (FZZZ), a provode ih kantonalne službe za zapošljavanje.

U izvještajnom periodu realizovani su programi koji su započeti u 2013. i 2014. godini, a većim dijelom je završena i realizacija programa iz 2015. godine. Nastavljena je realizacija Programa sufinansiranja sticanja prvog radnog iskustva 2013., u smislu praćenja ugovorenih obaveza poslodavaca. U okviru Programa sufinansiranja zapošljavanja i sufinansiranja sticanja prvog radnog

iskustva 2014., do konačnog zaključenja Javnog poziva 30.04.2015., kontinuirano se radilo na obradi pristiglih zahtjeva i zaključivanju ugovora. Iako je ranije planiran završetak svih aktivnosti u okviru Projekta podrške mrežama socijalne sigurnosti i zapošljavanju (SSNEP), Amandmanom III na Sporazum o implementaciji i finansiranju aktivnosti osigurana su dodatna sredstva koja su omogućila sufinansiranje zapošljavanja i samozapošljavanja za 29 osoba u Hercegovačko-neretvanskom kantonu.

25.05.2015. objavljeni su i Javni pozivi za: Program sufinansiranja zapošljavanja i sufinansiranja sticanja prvog radnog iskustva 2015., Program samozapošljavanja Start-up 2015. i Program javnih radova 2015., nakon čega se intenzivno radilo na obradi zahtjeva, zaključivanju ugovora i praćenju zaključenih ugovora o sufinansiranju po navedenim Programima. Zbog velikog broja evidentiranih prijava čija je procijenjena vrijednost premašila raspoloživa sredstva, već 18.06.2015. obustavljene su daljnje prijave iz Hercegovačko-neretvanskog kantona.

U nastavku slijedi detaljniji izvještaj za programe čija se realizacija u potpunosti ili značajnim dijelom odvijala u izvještajnom periodu:

1) *Projekt podrške mrežama za socijalnu sigurnost i zapošljavanje (SSNEP)*

Amandmanom III na Sporazum o implementaciji i financiranju aktivnosti Projekta podrške mrežama socijalne sigurnosti i zapošljavanju (SSNEP), te naknadnom raspodjelom preostalih sredstava osigurana su sredstva u iznosu od 63.800,00 KM za Hercegovačko-neretvanskom kantonu. Peti javni poziv je objavljen 12.03.2015. godine, a osigurana sredstva su omogućila sufinansiranje zapošljavanja i samozapošljavanja za 29 osoba. Kroz aktivnu mjeru samozapošljavanja zaposleno je 11 osoba čime je utrošeno 24.200,00 KM a kroz mjeru zapošljavanja sufinansirano je 18 osoba i utrošeno preostalih 39.600,00 KM.

2) *Program sufinansiranja zapošljavanja i sufinansiranja sticanja prvog radnog iskustva 2014*

Javni poziv za ovaj program je objavio Federalni zavod za zapošljavanje 05.05.2014. godine, a sve aktivnosti oko realizacije vršene su posredstvom kantonalnih službi za zapošljavanje. Ukupna sredstva planirana za Hercegovačko-neretvanski kanton po svim mjerama iznosila su 1.624.568,00 KM.

Program sufinansiranja zapošljavanja i sufinansiranja sticanja prvog radnog iskustva 2014 uključuje slijedeće mjere: Jačanje konkurentnosti na tržištu rada – Prvo radno iskustvo 2014, Sufinansiranje zapošljavanja – Prilika za sve, Sufinansiranje sezonskog zapošljavanja i Sufinansiranje zapošljavanja teško zapošljivih osoba – Vaučer za posao.

Po mjerama sufinansiranja Jačanja konkurentnosti na tržištu rada - Prvo radno iskustvo 2014 i sufinansiranja zapošljavanja Prilika za sve, za Hercegovačko-neretvanski kanton, izdvojena su sredstva u iznosu od 1.366.952,00 KM. U izvještajnom periodu radilo se na zaključivanju ugovora do visine planiranih sredstava sa poslodavcima koji su dostavili prijave do zatvaranja javnog poziva 30.04.2015., čime je utrošeno 1.366.766,66 KM, uzimajući u obzir i sredstva utrošena u prethodnoj godini. U 2015. godini za ovaj Program je utrošeno 376.321,46 KM.

- Jačanje konkurentnosti na tržištu rada – Prvo radno iskustvo 2014.

U izvještajnom periodu nastavljene su aktivnosti zaključivanja ugovora u okviru raspoloživih sredstava, kao i praćenje realizacije ranije zaključenih ugovora. U 2015. godini po ovoj aktivnoj mjeri zaključena su 22 ugovora o sufinansiranju, u vrijednosti od 178.343,24 KM, a zaposlene su 53 osobe.

- Sufinansiranje zapošljavanja – Prilika za sve

Realizacija mjere Prilika za sve iz 2014. godine nastavila se i u prvom polugodištu 2015. godine. U ovom periodu, zaključeno je 36 novih ugovora o sufinansiranju u visini od 140.708,22 KM, a zaposlene su 62 osobe sa evidencije nezaposlenih. Paralelno sa zaključivanjem novih, radilo se na praćenju ranije zaključenih ugovora.

- Sufinansiranje sezonskog zapošljavanja

U okviru aktivne mjere Sezonsko zapošljavanje od početka izvještajnog perioda do zatvaranja javnog poziva 30.04.2015. zaključeno je ukupno 8 ugovora o sufinansiranju, a zaposleno 9 osoba, čime je utrošeno 7.290,00 KM.

- Sufinansiranje zapošljavanja teško zapošljivih osoba – Vaučer za posao

U izvještajnom periodu, u okviru mjere Vaučer za posao 2014., zaključeno je 15 ugovora za zapošljavanje 17 osoba iz ciljne skupine osoba starijih od 40 godina koje su najmanje 24 mjeseca na evidenciji nezaposlenih, čime je utrošeno 49.980,00 KM.

3) Program sufinansiranja zapošljavanja i sufinansiranja sticanja prvog radnog iskustva 2015

Program sufinansiranja zapošljavanja i sufinansiranja sticanja prvog radnog iskustva 2015, kao i Program iz 2014. godine uključuje slijedeće mjere: Jačanje konkurentnosti na tržištu rada – Prvo radno iskustvo 2015, Sufinansiranje zapošljavanja – Prilika za sve, Sufinansiranje sezonskog/povremenog zapošljavanja i Sufinansiranje zapošljavanja teško zapošljivih osoba – Vaučer za posao.

- Jačanje konkurentnosti na tržištu rada – Prvo radno iskustvo 2015

Od objavljivanja Javnog poziva pa do njegovog zaključivanja 18.06.2015. godine, evidentirane su 172 prijave za mjeru Prvo radno iskustvo 2015. Zaključeno je 116 ugovora o sufinansiranju, čime je utrošeno 925.499,12 KM, a zaposleno 220 osoba iz ciljne grupe nezaposlenih. Procedura zaključivanja 3 ugovora o sufinansiranju je u toku, a trebala bi se okončati početkom 2016. godine.

- Sufinansiranje zapošljavanja – Prilika za sve 2015

Za mjeru Prilika za sve 2015 evidentirane su 172 prijave, a zaključeno 145 ugovora o sufinansiranju. Zaposlene su 474 osobe sa evidencije nezaposlenih, čime je utrošeno 994.206,02 KM.

- Sufinansiranje sezonskog/povremenog zapošljavanja 2015

Za učešće u mjeri sezonskog ili povremenog zapošljavanja, evidentirane su prijave 40 zainteresovanih poslodavaca. Zaključeno je 29 ugovora o sufinansiranju u vrijednosti od 163.421,38 KM, a zaposlene su 82 osobe.

- Sufinansiranje zapošljavanja teško zapošljivih osoba – Vaučer za posao 2015

Do zaključivanja javnog poziva za mjeru Vaučer za posao prijavljeno je 38 poslodavaca. Nakon obrade pristigle dokumentacije, zaključena su ukupno 23 ugovora o sufinansiranju za zapošljavanje 35 osoba iz ciljne grupe, a utrošeno 102.270,00 KM.

4) Program samozapošljavanja Start-up 2015

Ciljna grupa programa samozapošljavanja Start-up bile su osobe prijavljene na evidenciju nezaposlenih prije podnošenja prijave na Javni poziv, bez obzira na stepen obrazovanja i dob, a koja su registrovale i koje će održati registrovanu djelatnost u trajanju od najmanje 15 mjeseci. Korisnici su uz prijavu samozapošljavanja imali mogućnost i zapošljavanja jedne ili više nezaposlenih osoba sa evidencije Službe na period od 6 mjeseci. Javni poziv je zaključen 18.06.2015. godine, do kada je evidentirano 70 prijava. U okviru ovog Programa potpisano je 38 ugovora o sufinansiranju samozapošljavanja. Zaposlene su ukupno 52 osobe, i to 38 poduzetnika na period od 15 mjeseci i 14 zaposlenih na period od 6 mjeseci. Ugovorena sredstva iznose 212.178,22 KM.

5) Program javnih radova 2015

Javni radovi su mjera aktivne politike zapošljavanja koja podrazumijeva odobravanje sredstava za sufinansiranje zapošljavanja osoba sa evidencije nezaposlenih radi aktivnosti koje poduzima poslodavac - izvođač javnog rada, a koje imaju za cilj ostvarenje određenog društvenog interesa (npr. zaštita i očuvanje okoliša, sanacija divljih deponija, uređenje cesta, otklanjanje posljedica elementarnih nepogoda, socijalna zaštita, pomoć starima i nemoćnim osobama, zaštita kulturnih spomenika, obrazovni programi i dr.).

Do kraja 2015. godine za Program javnih radova se prijavilo 12 poslodavaca. Zaključeno je 6 ugovora o sufinansiranju čime je utrošeno 38.148,00 KM i angažovane 22 osobe iz ciljne grupe.

6) Program sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja u oblasti poljoprivrede 2015

U novembru 2015. godine objavljen je Javni poziv za program sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja u oblasti poljoprivrede. Za realizaciju Programa predviđena su sredstva u iznosu od 3.000.000,00 KM, koje su osigurali Federalni zavod za zapošljavanje i Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Realizacija Programa provodi se zajedno sa kantonalnim službama za zapošljavanje. Ciljna grupa/korisnici sredstava su osobe prijavljena na evidenciju nezaposlenih u Federaciji BiH, te u registar poljoprivrednih gazdinstava i registar klijenata, bez obzira na stepen obrazovanja i dob, a koja će po odobravanju sredstava registrovati i održati registrovanom poljoprivrednu djelatnost u trajanju od najmanje 36 mjeseci, i/ili koje će se zaposliti u novoregistrovanim ili već postojećim poljoprivrednim obrtima. Do kraja izvještajnog perioda radilo se na obradi pristiglih zahtjeva po ovom programu, a zaključivanje ugovora o sufinansiranju se očekuje u prvom kvartalu 2016. godine. Program sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja u oblasti poljoprivrede 2015 je prvi program čija realizacija će se vršiti uz pomoć software-a/aplikacije Ocean čija primjena bi trebala olakšati i ubrzati inače kompleksan i dugotrajan proces obrade prijava za programe sufinansiranja.

7) Program zapošljavanja Roma u 2015. godini

Ovaj program je provodio Federalni zavod za zapošljavanje a Služba je pružila savjetodavnu i tehničku pomoć nezaposlenim osobama ciljne grupe.

Na osnovu navedenog, Služba za zapošljavanje HNK/HNŽ je kroz realizovane programe u 2015. godini utrošila 2.875.844,20 KM, a efekt zapošljavanja je 1055 novozaposlenih osoba sa evidencije nezaposlenih kod Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK.

Prosječno utrošena poticajna sredstva po jednoj zaposlenoj osobi iznose 2.725,92 KM.

Centar za informisanje, savjetovanje i obuku (CISO)

U Centru za informiranje, savjetovanje i obuku (u daljem tekstu CISO) su se u izvještajnom periodu provodile svakodnevne aktivnosti uključujući: ažuriranje i objavljivanje oglasa, informisanje nezaposlenih osoba i poslodavaca te prikupljanje različitih podataka o obrazovanju i zapošljavanju s ciljem pružanja što kvalitetnije usluge korisnicima centra.

Ipak, izvještajni period je u najvećem dijelu bio obilježen aktivnostima vezanim za profesionalno usmjeravanje učenika srednjih i osnovnih škola sa područja Hercegovačko-neretvanskog kantona. U tom smislu, poduzeto je niz aktivnosti uključujući:

- Pripremu informativnih materijala (informacije o stanju na evidenciji Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK; informacije o cilju i značaju profesionalnog usmjeravanja; informacije o obrazovnim mogućnostima u srednjim školama i fakultetima u Federaciji BiH i šire, te informacije o aktivnostima Službe koje su značajne za učenike, mlade i školski kadar);
- Distribucija informativnih materijala u srednje i osnovne škole na području Hercegovačko-neretvanskog kantona, kao i izravna distribucija materijala zainteresovanim stranama u prostorijama CISO;
- Sastanci sa školama koje su izrazile interes za grupno informisanje u školskim prostorijama;
- Posjete školama i provođenje grupnog informisanja;
- Testiranje i individualno savjetovanje učenika u prostorijama CISO.

Informativni materijali su poštanskim putem distribuisani u svih 72. osnovne i srednje škole na području Hercegovačko-neretvanskog kantona. Svim školama je ponuđena mogućnost realizacije grupnog informisanja učenika u školskim prostorijama. Najbolja saradnja i ove godine je uspostavljena sa školama na području općine Čitluk, gdje je uz koordinaciju biroa Čitluk Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK obavljeno informisanje svih osnovnih i srednjih škola. Ukupan broj učenika koji su ove godine prošli profesionalno informisanje je 313, od čega 103 srednjoškolca i 210 maturanata osnovnih škola. I ove godine smo ostvarili saradnju sa Gimnazijom Mostar čijih je 60 maturanata u toku mjeseca studenog prošlo psihologijsko testiranje u okviru karijernog usmjeravanja. Interpretacija testova je u toku, a savjetovanje sa testiranim učenicima će se obaviti početkom 2016. godine. Na planu profesionalnog informisanja, ostvarena je saradnja i sa Gimnazijom Fra Grge Martića iz Posušja za čijih smo 12 učenika trećeg razreda upriličili grupno informisanje u našim prostorijama.

U cilju boljeg približavanja ciljanoj grupi mladih od 15 do 30 godina, CISO Mostar je nastavio osvarivati komunikaciju sa korisnicima preko Facebook stranice i profila.

Zapošljavanje stranaca

Na osnovu Zakona o zapošljavanju stranaca, u 2015. godini izdano je 167 radnih dozvola, od čega za državljane Hrvatske 55, Srbije 31, Italije 21, Kine 11, Turske 9, Indije 6, Makedonije 4 i za državljane ostalih zemalja 30 radnih dozvola.

Najviše stranih državljana je zaposleno u Mostaru i to 110, Čitluku 35, Čapljini 11, Konjicu 7, Stocu 2, Jablanici 1 i u Neumu 1 dozvola.

Po kvalifikacionoj strukturi, najviše radnih dozvola je izdano za SSS i to 56, za VSS 46, PK 27, NK 19, KV 12 i VŠS 7 radnih dozvola. Služba redovno dostavlja Federalnom zavodu za zapošljavanje mjesečne i tromjesečne izvještaje o izdanim radnim dozvolama, radi daljnjeg izvještavanja nadležnih državnih institucija.

Priznavanje prava na profesionalnu rehabilitaciju

Na osnovu člana 12. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom („Službene novine Federacije BiH“, br. 9/10), 29 osoba sa invaliditetom sa područja HNŽ/HNK su u novembru mjesecu 2015. godine podnijele zahtjev za priznavanje prava na profesionalnu rehabilitaciju. S obzirom na činjenicu da ne postoje provedbeni akti ovog Zakona, do kraja 2015. godine Služba za zapošljavanje HNŽ/HNK je dostavila inicijativu Federalnom zavodu za zapošljavanje za preduzimanje koraka kojima bi se oblast profesionalne rehabilitacije, u dijelu za koji je nadležan javni sektor za zapošljavanje, bolje uredila. U međuvremenu je započet postupak rješavanja zaprimljenih zahtjeva koji će se nastaviti i u 2016. godini.

Ostale aktivnosti

U okviru zakonom definisanih obaveza Službe i plana rada za tekuću godinu, Sektor je kroz prisustvo na raznim sastancima, seminarima i radionicama, aktivno radio na kreiranju i provođenju programa tržišta rada i stručnom osposobljavanju zaposlenika, a sve u cilju kvalitetnijeg pružanja usluga u posredovanju i aktivnoj politici u zapošljavanju.

Između ostalog, izdvajamo:

U trećem mjesecu 2015. godine boravili smo u Federalnom zavodu za zapošljavanje zbog obuke za korištenje aplikacije Primavera. Radi se o aplikaciji čija je namjena IT podrška u upravljanju različitim projektima koja bi se trebala prilagoditi potrebama projekata aktivnih politika. Na ovoj, bazičnoj, obuci upoznali smo se sa načelom funkcioniranja aplikacije Primavera uz pomoć instruktora i kroz praktičan rad.

Bili smo i na završnoj konferenciji projekta „Rad je moje pravo“, kojeg u partnerstvu implementiraju talijanska nevladina organizacija COSPE, Udruženje LINK Mostar, Udruženje SOVE Sarajevo i CNA Toskana, a finansira Delegacija Europske unije u BiH. Na konferenciji su predstavljeni rezultati implementiranog projekta uz učešće projektom uključenih aktera iz sektora rada, zapošljavanja, socijalnih politika. Projekt „Rad je moje pravo“ je integracija različitih inicijativa s ciljem direktnog uticaja i unapređenja općih uslova radne inkluzije osoba sa invaliditetom. Cilj projekta je omogućiti osobama sa invaliditetom ostvarenje priznatog prava na rad u BiH i time doprinijeti umanjeњу odlika isključenosti, siromaštva i poštivanje standarda ljudskih prava i demokratskih vrijednosti.

Prisustvovali smo javnoj debati u okviru kampanje koju vodi Fondacija za socijalno uključivanje u BiH –KOMA, pod nazivom „Uspostavljanje minimuma socijalne sigurnosti i jednakih mogućnosti“. Kampanja ima za cilj pokazati da svaki čovjek u određenom trenutku može postati dijelom društva kojeg nazivamo marginalizirane grupe, a fokusira se na uspostavljanju minimuma socijalne sigurnosti i jednakih mogućnosti putem usvajanja entitetskih mjera kao što su izmjene i dopune resornih zakona o socijalnoj zaštiti ili drugih akata koji regulišu ovu materiju i putem donošenja novih, posebnih akata kojim će se i zakonski regulisati ova problematika. Cilj javne debate je i otvaranje međusektorskog dijaloga između građana BiH, nevladinih organizacija i predstavnika vlasti i javnih institucija o konkretnim koracima koje je potrebno preduzeti za uspostavljanje minimuma socijalne sigurnosti i jednakih mogućnosti za sve građane BiH.

Bili smo na dva sajma zapošljavanja u okviru projekta „Približavanje Sporazuma za rast i zapošljavanje građanima BiH - Gledaj od čega ćeš živjeti“ i to u Čapljini i Mostaru. Predstavnici Službe za zapošljavanje iz Sektora za posredovanje učestvovali su u projektu u svojstvu izlagača u okviru Mini sajma. Mini Sajam zapošljavanja i karijera je manifestacija na kojoj lokalni i regionalni ključni akteri mogu izložiti svoje programe, mogućnosti zapošljavanja, razmjenu iskustva i diskutovati o zapošljavanju i drugim ekonomskim pitanjima Sporazuma za rast i zapošljavanje, kao i osigurati podršku lokalnih ključnih inicijativi, nudeći rješenja za visoku nezaposlenost i ekonomsku stagnaciju regiona. Domaće tvrtke koje pokazuju potencijal rasta su predstavile svoje poslovne aktivnosti i potrebu za radnom snagom.

Djelatnice Službe su pratile i panel debatu čiji su učesnici bili predstavnici civilnog sektora, lokalni dužnosnici, diplomatski dužnosnici te predstavnici globalnih kompanija. Panelisti su svi iz svoje perspektive prezentirali potrebu za implementacijom Sporazuma kroz identifikovanje problema u našem društvu i slikovit prikaz doprinosa Sporazuma u rješavanju identifikovanih problema. Posjetioци su nakon izlaganja panelista imali priliku da postave pitanja i dobiju odgovore kroz diskusiju. Nakon zatvaranja panel diskusije, izlagači su pristupili jednom od tri ponuđena paviljona pod nazivima: Kako započeti biznis, Programi edukacije i prekvalifikacije te Paviljon za poslodavce sa slobodnim radnim mjestima. Predstavnici Službe za zapošljavanje su učestvovali u radu Paviljona programa edukacije i prekvalifikacije, na kojem su prezentirani aktualni programi sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja.

U toku 2015. godine započeli smo saradnju sa njemačkim društvom GIZ u okviru projekta „Unaprjeđenje stručnog obrazovanja u HNK“. Kako i samo ime govori, projekt je fokusiran na podršku unaprjeđenju dualnog stručnog obrazovanja u HNK, i to u stručnim školama mašinskog smjera, a podrazumijeva usku saradnju nadležnih institucija, ustanova i organizacija iz oblasti obrazovanja, zapošljavanja i privrede. Projekt ima za krajnji cilj unaprjeđenje tržišta rada u HNŽ, a sastoji se od tri cjeline i to:

- Formiranje vijeća sastavljenog od ključnih aktera iz gore navedenih institucija;
- Povezivanje kompanija sa školama radi realizacije praktične nastave te
- Profesionalna orijentacija odnosno obuka učenika iz stručnih škola za učinkovito traženje posla.

Krajnji cilj projekta je povećanje zapošljivosti stručnog kadra u HNK, zbog čega je Služba za zapošljavanje identifikovana kao jedan od ključnih aktera. U septembru 2015. godine održana je radionica u Neumu pri čemu su definisane aktivnosti projekta, a u decembru 2015. godine organizovano

je i studijsko putovanje u Njemačku s ciljem razmjene iskustava i preuzimanja praksi iz Njemačkog sistema dualnog obrazovanja.

21.09.2015. u Sarajevu je u organizaciji Centra civilnih inicijativa održana konferencija pod nazivom „Obrazovanje odraslih kao mehanizam socio-ekonomskih reformi u Bosni i Hercegovini“. Konferencija je okupila veliki broj učesnika iz nadležnih ministarstava, javnih ustanova, nevladinih organizacija i drugih. Prvi panel konferencije se odnosio na normativni okvir obrazovanja odraslih u BiH, a panelisti su bili predstavnici DVV International-a, CCI-a i Federalnog zavoda za zapošljavanje. Poslije izlaganja panelista slijedila je diskusija čiji je zaključak da je od početka projekta zakonski okvir koji reguliše oblast obrazovanja odraslih u velikoj mjeri unaprijeđen. Drugi panel se odnosio na provedbu zakona o obrazovanju odraslih i nova radna mjesta. Panelisti ovog dijela konferencije su bili predstavnici Pedagoškog zavoda ZDK, ALDI-a i Ećo company, koji su prenijeli svoja iskustva u praktičnom učešću u provođenju projekata obrazovanja odraslih. Konferencija je bila dobra prilika za usvajanje informacija i razmjenu iskustava o trenutnom stanju u oblasti obrazovanja odraslih u BiH.

U okviru projekta uvođenja u primjenu novog softvera za lakše i efikasnije vođenje i praćenje realizacije programa, u mjesecu studenom u Sarajevu u sjedištu firme OCEAN d.o.o., održana jednodnevna obuka za predstavnike javnih službi za zapošljavanje. Cilj obuke je bio upoznavanje djelatnike službi (referenta i kontrolora) sa značajkama softvera kao i njegova primjena. Za ovaj dio obuke korišteni su podaci programa samozapošljavanja i zapošljavanja u poljoprivredi koji će biti prvi na kojem će se novi softver primijeniti.

U 2015. godini, Komisija za profesionalnu orijentaciju je stručno obradila 13 osoba sa smetnjama u razvoju i dala im mišljenje za upis u srednju školu.

EVIDENCIJE, ANALIZE I INFORMISANJE

Evidencija

Prijavljivanje na evidenciju

I u ovoj godini se desio porast prijavljivanja na evidenciju nezaposlenih osoba radi ostvarivanja određenih beneficija na osnovu nezaposlenosti: demobilisani borci, porodične penzije, stipendiranje, smještaj u studentske domove, plaćanje participacije i sl. Do pojačanog prijavljivanja naročito je došlo zbog opće recesije i ekonomskih poteškoća s tim u svezi.

Tokom 2015. godine na evidenciju nezaposlenih osoba u biroima Službe prijavilo se ukupno 9.658 osoba. U odnosu na proteklu godinu, to je više za 135 ili za 1,42% i 1,7% iznad godišnjeg planiranog broja.

Struktura novoprijavljenih prema stepenu obrazovanja je sljedeća:

BIRO	Ukupno	Od toga žena	PO STEPENU STRUČNOG OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	61	62	71	72	8
ČAPLJINA	1.139	663	105	10	333	409	5	25	69	75	108	0
ČITLUK	981	570	53	0	320	382	0	22	38	49	117	0
JABLANICA	607	247	91	2	206	195	4	13	21	51	24	0
KONJIC	1.152	491	280	4	304	336	4	18	48	119	39	0
MOSTAR	4.739	2.411	411	27	1.070	1.844	9	122	205	613	438	0
NEUM	205	105	19	2	99	52	0	3	10	4	16	0
PROZOR -RAMA	393	167	75	2	141	100	4	7	14	18	32	0
RAVNO	9	1	1	0	3	4	0	0	0	1	0	0
STOLAC	433	227	39	1	139	135	5	8	23	46	37	0
UKUPNO	9.658	4.882	1.074	48	2.615	3.457	31	218	428	976	811	0

Od ukupnog broja novoprijavljenih osoba, žene čine 4.882 ili 50,5%.

Skidanje sa evidencije

Sa evidencije su skinute, po različitim osnovama, 9.023 nezaposlene osobe, tj. za 9,3% više u odnosu na prethodnu godinu. Od ukupnog broja 4432 su žene ili 49,1%.

Struktura skinutih osoba sa evidencije po stepenu stručnog obrazovanja je sljedeća:

BIRO	Ukupno	Od toga žena	PO STEPENU STRUČNOG OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	61	62	71	72	8
ČAPLJINA	1011	529	125	22	325	332	8	25	47	61	66	0
ČITLUK	812	445	53	13	270	277	0	22	24	61	92	0
JABLANICA	598	234	94	10	212	179	3	9	19	62	10	0
KONJIC	1234	482	267	4	371	353	5	17	53	136	28	0
MOSTAR	4383	2251	377	28	1143	1683	16	151	130	573	282	0
NEUM	166	84	23	1	66	47	0	4	7	8	10	0
PROZOR -RAMA	402	181	69	10	147	88	4	18	5	29	32	0
RAVNO	7	1	0	0	5	2	0	0	0	0	0	0
STOLAC	410	222	65	6	117	125	2	10	13	42	30	0
UKUPNO	9023	4432	1073	94	2656	3086	38	256	298	972	550	0

Kretanje broja novoprijavljenih i brisanih osoba po mjesecima:

Stanje na evidenciji

Kretanje broja nezaposlenih osoba u zadnjih deset godina u HNŽ/HNK (2006. – 2015.) vidljivo je iz ove tablice:

BIRO	BROJ NEZAPOSLENIH OSOBA PO GODINAMA (STANJE 31.12.)									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Federacija BiH	362.116	367.570	338.643	354.577	364.929	371.090	384.852	391.942	392.265	389.865
UKUPNO HNŽ/ HNK	28.632	30.838	29.403	29.596	29.822	29.885	31.363	32.550	33.818	34.453
ČAPLJINA	2.482	2.906	2.985	2.764	2.769	2.820	2.988	3.179	3.359	3.487
ČITLUK	1.443	2.034	2.072	2.036	2.085	2.150	2.294	2.496	2.513	2.682
JABLANICA	1.616	1.721	1.772	1.882	1.992	1.992	2.167	2.257	2.358	2.367
KONJIC	3.783	3.926	3.530	3.671	3.953	3.781	3.855	3.929	4.170	4.088
MOSTAR	15.209	15.574	14.688	14.775	14.813	15.040	15.674	16.216	16.876	17.232
NEUM	334	327	308	332	347	358	403	421	390	429
PROZOR-RAMA	1.609	1.843	1.811	1.873	1.687	1.780	1.901	1.917	1.990	1.981
RAVNO	22	28	31	31	33	34	30	32	35	37
STOLAC	2.134	2.479	2.206	2.232	2.143	1.930	2.051	2.103	2.127	2.150

Na dan 31. decembra 2015. godine, na evidenciji nezaposlenih osoba nalazile su se 34.453 osobe. U odnosu na kraj 2014. godine, kada se na evidenciji nalazilo 33.818 nezaposlenih osoba, povećanje je za 635 osoba ili za 1,9%.

Prosječno mjesečno tokom 2015. godine na zaposlenje su čekale 34.023 osoba.

U općinama Konjic i Prozor-Rama zabilježen je pad broja nezaposlenih osoba u odnosu na prethodnu godinu, i to u Konjicu 1,9 % i u Prozor-Rami za 0,5%. U ostalim općinama zabilježen je rast nezaposlenosti i to: Ravno za 0,6% (ili za 2 osobe), Čapljina 3,8 % (ili za 128 osoba), Jablanica za 0,4% (ili za 9 osoba), Mostar za 2,1% (ili za 356 osoba), Stolac za 1,1% (ili za 23 osobe), Čitluk za 6,7% (ili za 169 osoba), i Neum za 10% (ili za 39 osoba) (Tabela 7 Priloga).

Struktura nezaposlenih osoba po stupnjevima stručnog obrazovanja je sljedeća:

BIRO	Ukupno	Od toga žena	PO STEPENU STRUČNOG OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	61	62	71	72	8
ČAPLJINA	3487	1848	561	62	1284	1139	12	75	92	131	131	0
ČITLUK	2682	1480	302	11	1122	896	1	56	55	77	162	0
JABLANICA	2367	1154	494	41	924	647	10	25	27	165	34	0
KONJIC	4088	2003	1477	27	1283	950	13	44	62	191	41	0
MOSTAR	17.232	9105	2941	285	5505	5793	67	381	332	1274	654	0
NEUM	429	204	63	4	198	115	1	7	15	8	18	0
PROZOR-RAMA	1981	1012	554	22	783	442	2	29	32	51	66	0
RAVNO	37	11	8	1	11	13	0	0	1	3	0	0
STOLAC	2150	1107	469	20	851	583	7	29	33	101	57	0
UKUPNO	34453	17924	6869	473	11961	10578	113	646	649	2001	1163	0

Prema stepenu stručnog obrazovanja najveći udio se odnosi treći stepen stručnog obrazovanja 34,7%, zatim slijedi 4 stepen sa 30,7%, 1 stepen 19,9%, stepen 7₁ sa 5,8%, 7₂ sa 3,4%, 6₁ stepen 1,9%, 6₂ sa 1,9%, 2 stepne 1,4% i 5 stepen sa 0,3% (Tabela 10. Priloga).

Najbrojnija zanimanja u pojedinim stepenima obrazovanja su:

Stepen 1. i 2.	radnik za jednostavne poslove 6.860, daktilografi 77, kuhinjski pomoćnik 67, radnik u tekstilnoj proizvodnji 52, pomoćni cvjećar 22, pomoćni zidar 21, krojač 21, moler 15, šivač 13, tesarski radnik 8, itd.
Stepen: 3. i 5.	prodavač 2.211, frizer za žene 930, automehaničar 916, bravar 818, kuhar 722, konobar 707, vozač teretnog vozila 429, metalostrugar 428, itd.
Stepen: 4.	ekonomski tehničar 1.776, maturant gimnazije 1.587, mašinski tehničar 846, medicinski tehničar 515, turistički animator 502, tehničar drumskog saobraćaja 464, poljoprivredni tehničar 429, itd.
Stepen: 6 ₁ i 6 ₂	ekonomist 222, pravnik 121, učitelj predškolskog vaspitanja 104, razredni učitelj 55, građevinski inženjer 49, socijalni radnik 45, inženjer računarstva 30, nastavnik hemije 26, novinar 24, nastavnik biologije 21, itd.
Stepen: 7 ₁ , 7 ₂ i 8	pravnik 533, ekonomista 280, profesor engleskog jezika 164, inženjer agronom 158, profesor razredne nastave 120, psiholog 105, pedagog 99, ekonomist za finansije 89, novinar 89, građevinski inženjer 88, mašinski inženjer 65, profesor hrvatskog jezika 84, itd. (Tabela 13 Priloga)

Posmatrano po godinama starosti, struktura nezaposlenih osoba na evidenciji izgleda ovako:

UKUPNO	GODINE STAROSTI									
	15-19 godina	20-24 godina	25-29 godina	30-34 godina	35-39 godina	40-44 godina	45-49 godina	50-54 godina	55-59 godine	60-65 godina
34.453	1.589	4.300	5.292	4.276	3.659	3.338	3.519	3.630	3.111	1.739

Udio nezaposlenih osoba u dobi do 30 godina je 32,5% i zadržava se na istom nivou u odnosu na prošlu godinu.

U odnosu na prošlu godinu, udio nezaposlenih u dobi od 30-40 godina bilježi rast za 0,5% (7.935 ili 23,4%). Problematična je kategorija preko 50 godina koja učestvuje sa 24,6 % u ukupnom broju, jer su perspektive za njihovo zapošljavanje minimalne, a svake se godine povećava njihov udio u ukupnom broju nezaposlenih osoba.

Prema vremenu čekanja na zaposlenje situacija je sljedeća:

UKUPNO	VRIJEME ČEKANJA NA ZAPOSLENJE									
	Do 6 mjeseci	6-9 mjeseci	9-12 mjeseci	12-18 mjeseci	18-24 mjeseca	2-3 godine	3-5 godina	5-7 godina	7-9 godina	Preko 9 godina
34.453	4.989	1.331	1.231	2.853	1.824	3.338	4.844	2.979	3.217	7.847

Zabrinjavajući je podatak da 40,8% osoba sa evidencije čekaju na zaposlenje više od 5, a posebno podatak da 22,8% nezaposlenih posao čeka više od 9 godina. Pored toga što se posebno analizira njihova struktura, potrebno je činiti i daljnje aktivnosti na bržem zapošljavanju ovih osoba.

Nezaposlenih osoba koje traže prvo zaposlenje bilo je 13.601 ili 39,5% od ukupnog broja. Broj žena koje prvi put traže zaposlenje je 7.246 ili 21% od ukupno nezaposlenih osoba

Prema radnom stažu broj nezaposlenih osoba je sljedeći:

UKUPNO	RADNI STAŽ								
	Do 1 godine	1-5 godina	5-10 godina	10-15 godina	15-20 godina	20-25 godina	25-30 godina	30-35 godina	Preko 35 godina
20.852	5.487	6.149	3.570	2.368	1.659	882	486	188	63

Iz pregleda je vidljivo da na evidenciji ima 3.278 nezaposlenih osoba koje imaju više od 15 godina radnog staža, a to predstavlja 9,5% ukupnog broja nezaposlenih osoba na evidenciji.

Prema narodnosti, broj nezaposlenih osoba krajem godine je bio:

UKUPNO	NARODNOST									
	BOŠNJAK	HRVAT	SRBIN	SLOVENAC	ALBANAC	CRNOGORAC	MAKEDONAC	ŽIDOV	ROM	OSTALI
34.453	17.491	15.542	929	5	50	4	11	2	94	325

U ukupnom broju nezaposlenih nalazi se i 5.160 demobilisanih boraca (u odnosu na prošlu godinu manje za 182 ili za 3,4%), 950 članova porodica poginulog i nestalog borca, 310 ratnih vojnih invalida, 323 osobe sa faktorom otežane zapošljivosti i 486 ostalih invalida.

Analički poslovi i informiranje

Sačinjen je Izvještaj o radu Službe za zapošljavanje HNŽ za 2014. godinu, te je nakon usvajanja dostavljen nadležnim ustanovama i tijelima. Također je sačinjen Program rada za 2015. godinu, koji je usvojen na Upravnom vijeću Službe, te nakon saglasnosti Vlade HNŽ/HNK distribuisan svim zainteresovanim subjektima.

Izrađen i usvojen i šestomjesečni Izvještaj o radu Službe u 2015. godini.

Saradnja sa institucijama koje zanimaju podaci sa tržišta rada i iz oblasti zapošljavanja je uspješno održana na dobrom nivou i ove godine. Na okviru saradnje sa raznim institucijama (općine, organizacije civilnog društva, kantonalne i Federalne institucije) izrađeni su i dostavljeni razni tabelarni pregledi koji prikazuju stanje u oblasti nezaposlenosti.

Obavljao se niz aktivnosti koje su izravno vezane za programe aktivne politike zapošljavanja. Pored pravovremenog objavljivanja informacija na web stranici Službi, te informisanja i drugih medija o aktivnostima iz ove oblasti, vršene su i provjere koje se tiču ispunjavanja uslova fizičkih i pravnih osoba za učešće u programima sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja.

U skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencija o zaposlenim osobama sa invaliditetom koje je obavezna voditi Služba, izrađeni su tabelarni pregledi po obilježjima koji su obavezni da se prate za zaposlene invalidne osobe na nivou općina i kantona. Tokom izvještajnog perioda kontinuirano su informisani poslodavci koji zapošljavaju invalidne osobe i prikupljeni su podaci po vrsti invaliditeta, stepenu invalidnosti i spolu.

Vršena je redovna mjesečna dostava statističkih podataka o aktivnostima Službe Federalnom zavodu za zapošljavanje BiH, kantonalnom Ministarstvu zdravstva, rada i socijalne pomoći, Federalnom zavodu za statistiku, kao i njihovom odjeljenju za statistiku u kantonu.

U izvještajnom periodu štampano je dvanaest brojeva „Statističkog biltena“ na oba jezika.

Štampana su i tri broja informativnog glasnika Službe „INFORMATIVNI PREGLED“, također na oba jezika.

Za potrebe internog informisanja, pravljene su izvodi iz mjesečnih aktivnosti rada biroa, sa kojima su upoznati djelatnici svih biroa i sektora u Središnjem uredu Službi.

U više navrata ovlašteni radnici Središnjeg ureda i biroa učestvovali su u televizijskim i radijskim emisijama. Također, i u ovoj godini nastavljena je saradnja sa općinskim radio stanicama kojima se na mjesečnoj osnovi dostavljaju izvještaji o stanju na evidenciji nezaposlenih osoba.

Objavljeno je niz razgovora, podataka i informacija o radu Službe u štampanim medijima „Slobodna Dalmacija“, „Večernji list“, „Dnevni list“, „Dnevni avaz“, „Oslobođenje“, te na portalima „Bljesak info“, „Dnevnik.ba“, „Klix.ba“ i dr.

Oglašavanje slobodnih radnih mjesta za sada se obavlja putem radija «Herceg-Bosna», sa kojim je potpisan poseban ugovor o zakupu programskog prostora za ove namjene. Oglašavanje svih konkursa, kako onih koji su pristigli izravno od poslodavaca, tako i onih objavljenih u dnevnim novinama, a interesantnim za naš kanton vrši se i putem lokalnih radio i TV stanica, oglasnih ploča u biroima, kao i putem Internet stranice Službe za zapošljavanje: szzhnz-k.ba, koja se također redovno ažurira statističkim podacima, javnim pozivima i sl. Tokom 2015. godine zabilježeno je 294.848 sesija i 87.095 korisnika stranice, što pokazuje da se nezaposlene osobe sve češće okreću internetu pri traženju informacija, što treba uzeti u obzir pri kreiranju strategije odnosa prema javnosti.

Informatički sistem

U sklopu izrade novog aplikacijskog programa CARMEN, u ovom periodu održan je niz sastanaka programera i radnika Službe na temu daljnje implementacije programa, te su dogovoreni daljnji koraci u njihovu razvoju i testiranju. Naglasak će se staviti na razvijanje dijela aplikacije koji će pokrivati aktivnosti posredovanja i individualnog savjetovanja nezaposlenih osoba.

U ovom izvještajnom periodu, Federalni zavod za zapošljavanje je organizovao niz radionica kojima je predstavljen napredak u razvoju izrade jedinstvenog informatičkog sistema za nivo Federacije BiH u oblasti zapošljavanja (JIS). Na radionicama je predstavljen modul Business Intelligence, namijenjen izradi analitičkih i statističkih podataka; dio aplikacije kojem je svrha praćenja programa aktivne politike zapošljavanja; predstavljen je i nacrt nove WEB stranice Zavoda, te je izvršeno petodnevno testiranje aplikativnog sistema koji će koristiti savjetodavci i kantonalne službe općenito. Unatoč prijavljivanju nedostataka ovog programa, ni ponovljeno testiranje nije potvrdilo spremnost JIS-a za širu upotrebu. Iako je planom rada i razvoja JIS-a predviđeno njegovo puno funkcionalno djelovanje za juni 2015. godine, testiranje aplikacije je pokazalo da je to neizvedivo za provesti. Aplikacija nije prilagođena potrebama službi, nisu uključeni brojni neophodni elementi, a posebnu poteškoću će predstavljati izrada univerzalnih formi dokumenata koje će moći koristiti sve službe za zapošljavanje koje su se opredijelile za korištenje JIS-a. JIS nije pušten u upotrebu u izvještajnoj godini.

Napravljen je presjek stanja informatičke opreme, te iskazana potreba za njenom zamjenom i nabavkom nove.

U središnjoj Službi redovito se vrši kontrola unosa podataka u aplikacijske programe u biroima radi otklanjanja nekad malih, a nekad i bitnih pogrešaka, koje mogu dovesti do netočnosti ukupnih podataka, kako za biro, tako i za Službu u cjelini.

ORGANIZACIJSKO - PRAVNI I OPĆI POSLOVI

Rad Upravnog odbora

U izvještajnom periodu Upravni odbor Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK održao je sedam sjednica, na kojima je :

- Usvojen Pravilnik o internoj reviziji od 13.02.2015.godine;
- Usvojen Izvještaj o popisu sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2014. godine, te u svezi s tim donesena Odluka o popisu sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2014. godine i Odluka o rashodu sredstava prema prijedlogu Komisije;
- Usvojen Izvještaj o radu Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK u 2014.
- Razmatran i usvojen Izvještaj o materijalno - finansijskom poslovanju Službe u periodu januar-decembar 2014. godine;
- Usvojen Program rada Službe za zapošljavanje HNŽ/K u 2015. godini;
- Razmatran i usvojen Izvještaj o materijalno - finansijskom poslovanju Službe u periodu januar-mart 2015. godine;
- Usvojen Pravilnik o postupku izravnog sporazuma;
- Usvojene Pravilnik o uspostavi i radu povjerenstva za nabavke;
- Razmatrane i usvojene izmjene i dopune plana javnih nabavki i prečišćeni tekst plana javnih nabavki, kao i Odluka o izvršenju toga plana;
- Razmatran i usvojen Izvještaj o materijalno - finansijskom poslovanju Službe u periodu januar-juni 2015. godine;
- Usvojen Izvještaj o radu Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK za period I.-VI. 2015.;
- Usvojen Pravilnik o ravnopravnosti spolova i zabrani diskriminacije;
- Razmatran i usvojen Prijedlog finansijskog plana Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK Mostar za 2016.godinu;
- Razmatrana i usvojena Odluka o izvršenju Finansijskog plana za 2016.godinu;
- Razmatran i usvojen Plan javnih nabavki za 2016.godinu;
- Razmatrana i usvojena Odluka o nabavi usluga roba i radova-Plana javnih nabavki za 2016. godinu;
- Donesena Odluka o raspisivanju natječaja za direktora Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK;
- Razmatran i usvojen Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji poslova i radnih zadataka Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK;
- Razmatran i usvojen Izvještaj o materijalno - finansijskom poslovanju Službe u periodu januar-septembar 2015. godine;
- Donesena Odluka o preraspodjeli sredstava planiranih u Finansijskom planu Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK za 2015;
- Usvojene Druge izmjene i dopune plana javnih nabavki za 2015.godinu;
- Donesena Odluka o prodaji putničkog vozila vlasništvo Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK Mostar;

- Donesena Odluka o nabavi putničkog vozila za potrebe Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK Mostar;
- Donesena Odluka o privremenom finansiranju Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK Mostar za period januar-mart 2016.godine.

Sa svih sjednica su izrađeni zapisnici, odluke, zaključci, planovi i drugi materijali i dostavljeni nadležnim institucijama ili sektorima u Službi, radi realizacije istih.

Materijalno osiguranje nezaposlenih osoba

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba ovaj vid materijalno-pravne zaštite obuhvata novčanu naknadu, uplatu doprinosa za zdravstveno osiguranje nezaposlenih osoba i uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje radi ispunjavanja uslova za penziju.

Svakako da ovome treba dodati i Zakon o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica, koji se primjenjivao od 01.05.2007.god do 30.04.2010. godine. Prema ovom Zakonu, nezaposleni demobilisani borac je imao pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti ovisno o vremenu provedenom u oružanim snagama BiH. Visina te naknade iznosila je 25% prosječne plaće u FBiH iz prethodne godine, a isplaćivala se za period od jedne do tri godine. Upravo je primjena ovog Zakona Službu dovela do velikih finansijskih problema, zbog velikog broja podnesenih prijedloga za izvršenje kod Općinskog suda u Mostaru. Podsjećamo, veliki broj korisnika te naknade je u periodu 2009. god.- 2013. god. podnio prijedloge za prinudno izvršenje, a nadležni sudovi u Mostaru (Općinski i Kantonalni) odobrili su prijedloge za izvršenja, tako da je Služba bila u obavezi isplatiti temeljni dug prema demobilisanim borcima uvećan za visoke sudske troškove i troškove advokata, kao i za razlike tih naknada, koje je, prema stajalištu navedenih sudova trebalo usklađivati sa prosječnom plaćom u FBiH u prethodnoj godini. Ovaj problem datira još od 2009. god.kada su počela pristizati prva rješenja o izvršenju i on je postajao sve veći. Ustavni sud Bosne i Hercegovine je, nakon upućene apelacije, u julu 2013.god. donio Privremenu mjeru kojom je obustavio od izvršenja Rješenje o izvršenju (koji je bio predmet apelacije) u dijelu koji se tiče prava na usklađivanje mjesečnog iznosa naknade sa prosječnom plaćom isplaćenom u FBiH u prethodnoj godini, do konačne odluke Vrhovnog suda FBiH, što su uglavnom prihvatili nadležni sudovi. Opća je konstatacija da ovaj problem, što se tiče Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK još uvijek nije riješen.

U periodu januar-decembar 2015. godine, u Službi za zapošljavanje HNŽ/HNK je zaprimljeno 4.213 zahtjeva za ostvarivanje prava na novčanu naknadu na osnovu prethodnog radnog odnosa. Svi su zahtjevi riješeni u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i Zakonu o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba.

Dugi niz godina znatno se povećava broj korisnika novčane naknade, a posebno tokom mjeseca jula i avgusta, jer je veliki broj prosvjetnih radnika zaposlen na određeno vrijeme, tako da završetkom školske godine dolaze u evidenciju nezaposlenih osoba i koriste pravo na novčanu naknadu (na osnovu prethodnog zaposlenja) kao i pravo na zdravstveno osiguranje.

Prosječno vrijeme korištenja novčane naknade je devet mjeseci, a visina te naknade je cca. 332,00 KM, odnosno 40% prosječne plaće isplaćene u F BiH u prethodnoj godini.

Pravo na zdravstveno osiguranje ostvarilo je prosječno mjesečno 26.066 osoba.

Pravo na uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje stiču, u skladu s članom 31. Zakona o posredovanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, one nezaposlene osoba kojima nedostaje do tri godine staža osiguranja kako bi ostvarile pravo na penziju. U periodu januar-decembar 2015. je za 109 osoba uplaćen doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje, čime su ispunjeni uslovi za njihov odlazak u penziju i brisanje iz evidencije nezaposlenih osoba. Tokom 2015. godine je znatno povećan broj zahtjeva, a razlog tome je što prema članu 137. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju pravo na penziju ostvaruje osoba sa navršениh 60 godina života i 35 staža (muškarac) i 55 godine života i 30 godina staža (žena) najduže do 31.12.2015.godine.

Kadrovi i opremljenost prostora

Krajem decembra 2015. godine Služba je imala 72 zaposlena radnika, i to 38 djelatnika visoke stručne spreme, 14 djelatnika više stručne spreme, 1 djelatnik je VKV radnik, 19 djelatnika ima srednju stručnu spremu. U radni odnos je primljeno 10 osoba radi osposobljavanja rada u struci: 8 pripravnika i 2 radnika na neodređeno radno vrijeme (VSS i SSS). Bitno je napomenuti da je od spomenutih pripravnika 5 primljeno u sklopu Programa konkurentnosti na tržištu rada - Prvo radno iskustvo i Programom „Javni radovi 2015“, koji je financirao Federalni zavod za zapošljavanje. Radni odnos je prestao za 5 radnika (zbog izmjene sistematizacije - 2 i zbog odlaska u prijevremenu mirovinu - 3). Prikaz broja djelatnika u Službi, po kvalifikacionoj strukturi, nalazi se u Tabeli 12 Priloga ovog izvještaja.

Matična evidencije zaposlenih u Službi vodi se u skladu sa Zakonom o matičnoj evidenciji osiguranika, a od novembra 2013. se koristi nova aplikacija koja omogućava dostupnost svih podataka vezanih za kvalifikacionu, spolnu i starosnu strukturu, te podatke o ukupnom radnom stažu, radnom mjestu i sl.

Središnja služba i biroi su smješteni u prostorima koji su u njenom posjedu ili vlasništvu. Veliki problem predstavljala je uknjižba poslovne zgrade u Mostaru, koju Služba nesmetano koristi još od 1978. god., na osnovu Ugovora o zamjeni nekretnina. Odmah nakon stupanja na snagu novog Zakona o građenju, Služba je preduzela sve aktivnosti potrebne za uknjižbu, dobila je upotrebnu dozvolu i slijedi upis u zemljišne knjige. U narednom periodu slične aktivnosti će se preduzeti i za uknjižbu ostalih prostora u kojim su smješteni biroi.

Tokom 2015. god, prema predviđenim Finansijskom planu Službe, a u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama provedeni su tenderi i zaključeni sljedeći ugovori: izrada i montaža vrata na kotlovnici (garaža), uređenje pročelja zgrade, izrada nove rasvjete na pročelju zgrade, impregnacija kamena na pročelju zgrade i dr.; nabavka opreme za zagrijavanje i hlađenje za Središnju službu; nabavka računarske opreme; usluge čišćenja poslovnih prostorija; osiguranje osoba i imovine; nabava potrošnog materijala i materijala za održavanje higijene; servisno održavanje vozila te nabava goriva.

Pravni i opći poslovi

Tokom izvještajnog perioda u Sektoru za pravne, kadrovske i opće poslove urađeni u svi tekući poslovi u svezi provedbe tendera, izrade pravilnika, ugovora, odluka, tumačenje propisa, odgovora na tužbe, zastupanja pred sudovima, prigovora na prijedloge za izvršenja, izdavanja raznih uvjerenja i sl. te poslovi zavođenja prispjele pošte (2234 predmet) i dostave iste nadležnim referentima na rješavanje, a potom arhiviranja iste, poslovi kucanja i distribucije raznih materijala i sl.

U skladu s Finansijskim planom Službe za 2015.godinu, Planu javnih nabavki, Izmjenama i dopunama plana javnih nabavki i Prečišćenom planu javnih nabavki obavljani su svi stručno – administrativni poslovi vezani za nabavku roba, vršenje usluga i izvođenje građevinskih radova (Izrada Odluke o pokretanju postupka, priprema tenderske dokumentacije, sačinjavanje obavijesti o nabavci, objava, prikupljanje ponuda, selekcija i odabir najpovoljnijeg ponuđača, sačinjavanje zapisnika, izvještaja o radu povjerenstva, davanje preporuka i zaključenje ugovora, izvještaj Agenciji za javne nabavke BiH).

Sve nabavke u Službi obavljene su u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH te Finansijskom planu Službe, Planu javnih nabavki, Izmjenama i dopunama plana javnih nabavki i Prečišćenom planu javnih nabavki za izvještajni period koji je usvojio Upravni odbor Službe.

Vršeno je redovno održavanje objekata i opreme sukladno potrebama i raspoloživim sredstvima Službe.

Tokom izvještajnog perioda započela je primjena novoga Zakona o radu (objavljen 12.08.2015. u Službenom glasniku Federacije Bosne i Hercegovine broj 62/15), koji je stupio na snagu 20. avgusta 2015. godine. Postupak koji slijedi nakon stupanja na snagu Zakona o radu je njegova implementacija u praksi. Stupanjem na snagu novog Zakona o radu obavezuje se Služba, da u roku od 6 mjeseci izradi i uskladi sa kolektivnim ugovorima novi Pravilnik o radu koji potom usvaja Upravni odbor Službe. Nakon usvojenog Pravilnika o radu slijedi rok od tri mjeseca za usklađivanje i potpisivanje novih ugovora o radu sa radnicima Službe za zapošljavanje. U odnosu na dosadašnja pravna rješenja, uz ovaj zakon, prilikom regulisanja prava i obaveza iz radnog odnosa, primjenjuju se i međunarodni ugovori koje je zaključila Bosna i Hercegovina, čija pravna rješenja imaju pravni primat u primjeni.

INTERNA REVIZIJA

Na osnovu čl. 9. Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH (Službene novine FBiH, br.47/08), te podzakonskih akata tj. Pravilnika o uslovima obavljanja poslova interne revizije u javnom sektoru FBiH (Službene novine FBiH, br.85/13) i Pravilnika o kriterijima za uspostavljanje jedinice za internu reviziju u javnom sektoru FBiH (Službene novine FBiH, br.82/138), u Službi je uspostavljena funkcija interne revizije u radnom mjestu Internog revizora.

U skladu sa zahtjevima regulative, doneseni su interni akti koji regulišu rad interne revizije: Povelja interne revizije (br.01-02-1-25/15) i Pravilnik o internoj reviziji br.01/02-1-3-171/2015.

Donesen je i usvojen Strateški plan interne revizije za period 2015-2017 (br.01-3-14-27-419/15) i Godišnji plan interne revizije za 2015 (br.01-3-14-27-420/15). Planovi su doneseni na osnovu procjene rizika izvršene prema metodologiji propisanoj u Priručniku za procjenu rizika i planiranje interne revizije u javnom sektoru u FBiH.

U skladu s Godišnjim planom za 2016. godinu i propisanoj metodologiji su izvršene interne revizije:

- revizija postupka utvrđivanja i sticanja prava na novčanu naknadu Službe za zapošljavanje HNŽ/HNK (broj: 01-3-14-27-1239/15);
- revizija postupka zaključenja ugovora o radu, evidentiranja ugovora, obračuna i isplata plaća, naknada, poreza i doprinosa (broj:01-3-14-27-1239/15);
- revizija postupka uplate i evidentiranja prihoda od doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti (broj:01-3-14-27-2219/15)

Interni revizor je sudjelovao na svim seminarima u organizaciji Udruženja internih revizora, a prema godišnjem planu obuke internih revizora, odnosno kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora.

MATERIJALNO - FINANSIJSKO POSLOVANJE

Ukupni prihodi i primici ostvareni u periodu I-XII/2015 iznose 12.600.108,00 KM. Sastoje se od: poreznih prihoda u iznosu od 9.633.807,00 KM, neporeznih prihoda u iznosu od 132.478,00 KM, primljenih otplata danih zajmova u iznosu od 12.842,00 KM i primitaka iz Federalnog zavoda za zapošljavanje u iznosu od 2.820.981,00 KM.

76,45% ukupnih prihoda i primitaka čine porezni prihodi, tj. prihodi od doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti koji obveznici uplaćuju po stopi od 2% na bruto plaće. 70 % obračunatog doprinosa obveznik uplaćuje na račun kantonalne službe za zapošljavanje, a 30 % na račun Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Neporezni prihodi odnose se na prihode od kamata, prihode od usluga građanima i ostale neplanirane prihode.

Primici se odnose na: primitke za poticaj zapošljavanja u iznosu od 67.300,00 KM i primitke za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba u iznosu od 2.753.681,00 KM.

Primici za poticaj zapošljavanja odnose se na realizovana sredstva po zaključenim ugovorima u 2015. godini za zapošljavanje pripravnika i program SSNESP iz 2014. i 2015. godine (Projekt podrške mrežama socijalne sigurnosti i zapošljavanja) koje finansira Federalni zavod za zapošljavanje i PIU SESER (Jedinica za implementaciju socioekonomske podrške, obuke i zapošljavanja).

Primici za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba odnose se na nedostajuća sredstva za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba.

Struktura prihoda i primitaka

Red. broj	Opis	Iznos (KM)	%
1.	Prihodi od poreza	9.633.807,00	76,45
2.	Neporezni prihodi	132.478,00	1,06
3.	Primljene otplate datih zajmova	12.842,00	0,11
4.	Primici	2.820.981,00	22,38
	Ukupno:	12.600.108,00	100,00

Ukupni rashodi i izdaci iznose 12.600.108,00 KM. Sastoje se od izdataka za: plaće i naknade troškova zaposlenim, doprinose poslodavcu i ostale poreze i doprinose, materijal i usluge, tekuće grantove pojedincima na osnovu materijalno socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, ostale grantove, izdatke za finansiranje zapošljavanja i nabavku stalnih sredstava.

U ukupnim rashodima i izdacima, izdaci za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba i aktivnu politiku zapošljavanja iznose 68,67% ukupnih rashoda i izdataka, a ostali rashodi i izdaci 31,33%. Služba nedostajuća sredstva potražuje svaki mjesec iz Federalnog zavoda za zapošljavanje. Iznos potraživanih sredstava ovisi od ostvarenih prihoda i rashoda u tekućem mjesecu.

Struktura rashoda i izdataka

Red. broj	Opis	Iznos KM	%
1.	Plaće i naknade zaposlenim	2.710.789,00	21,51
2.	Doprinosi na teret poslodavca	238.241,00	1,89
3.	Izdaci za materijal i usluge	764.558,00	6,07
4.	Materijalno osiguranje nezaposlenih osoba i poticaj zapošljavanja	8.652.062,00	68,67
5.	Kapitalni izdaci	234.458,00	1,86
	Ukupno:	12.600.108,00	100,00

Izdaci za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba iznose 8.351.291,00 KM, a sastoje se od izdataka za novčane naknade po osnovu radnog odnosa u iznosu od 4.810.263,00 KM, izdataka za razlike novčanih naknada za demobilisane branitelje u iznosu od 730.240,00 KM, izdataka za zdravstveno osiguranje u iznosu od 2.580.528,00 KM i izdataka za dokup staža za nezaposlene osobe koje ispunjavaju uslove za dokup staža u iznosu od 230.260. KM .

Izdaci za razlike novčanih naknada za razvojačene branitelje odnose se na ukalkulisane obaveze prema planiranim sredstvima, a na osnovu obračunatih razlika novčanih naknada. Preduzeto je niz aktivnosti u pravcu da se obustave svi izvršni postupci odnosno da se odbiju tužbeni zahtjevi tražitelja izvršenja da im se dozvoli isplata novčane naknade na ime usaglašavanja iste sa prosječnom plaćom u F BiH u prethodnoj godini. Donesena je Odluka o privremenoj mjeri zabrane usklađivanja mjesečnog iznosa naknade sa prosječnom plaćom u FBiH dok Ustavni sud ne ispita dopustivost, odnosno meritum apelacije. Ukoliko se ne donese konačna obustava izvršenja sudskih rješenja Službu očekuju veliki troškovi.

Plaće i naknade troškova zaposlenima iznose 2.710.789,00 KM, od čega bruto plaće iznose 2.268.953,00 KM. Broj zaposlenih osoba na dan 31.12.2015. godine je 77 osoba. Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi iznose 238.241,00 KM, a odnose se na zakonom propisane doprinose.

Izdaci za materijal i usluge iznose 764.558,00 KM. Odnose se na nabavku materijala i usluge nastale obavljanjem djelatnosti Službe.

Tekući grantovi iznose 30.000,00 KM, a odnose se na potpore pojedincima i neprofitnim organizacijama.

Drugi tekući rashodi u iznosu od 3.471,00 KM odnose se na pogrešne uplate prihoda od doprinosa.

Sredstva planirana za kapitalne izdatke utrošena su u iznosu od 234.458,00 KM za nabavku opreme, rekonstrukciju i održavanje poslovnih prostora, u skladu s planom javnih nabavki u 2015. godini.

Ukupni prihodi i primici iznose 98,00% planiranih. Prihodi od doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti su nešto manji od planiranih, kao i primici iz Federalnog zavoda za zapošljavanje, radi više planiranih primitaka iz Federalnog zavoda za zapošljavanje tj. nedostajućih sredstava za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba koja nisu bila potrebna radi povećane uplate doprinosa u decembru u odnosu na planirana sredstva.

Prihodi i primici, te rashodi i izdaci su uravnoteženi uplatom nedostajućih sredstava iz Federalnog zavoda za zapošljavanje za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba, te nema odstupanja

prihoda i primitaka od rashoda i izdataka. Prihodi i primici, te rashodi i izdaci čine 99,00% planiranih, a u odnosu na prethodnu godinu manji su za 0,66%.

Pregled prihoda i primitaka, rashoda i izdataka u izvještajnom razdoblju od 01.01.2015. do 31.12.2015.

Red. Broj	Opis	Ecc. kod	Finansijski plan za 2015.god. sa izmjenama i dopunama	Ostvareni iznos u izvještajnom periodu	Indeks 5/4
1	2	3	4	5	6
I	Prihodi i primici (1 + 2 + 3 + 4)	700 000	12.726.431.	12.600.108.	99,01
1.	Prihodi od poreza	710 000	9.728.803.	9.633.807.	99,02
2.	Neporezni prihodi	720 000	98.762.	132.478.	134,14
3.	Primici	732 000	2.883.926.	2.820.981.	97,82
4.	Ostali prihodi	813 000	14.940.	12.842.	85,96
II	Rashodi i izdaci (1 + 2 + 3 + 4 + 5)	600 000	12.726.431.	12.600.108.	99,01
1.	Bruto plaće i naknade	611 000	2.711.099.	2.710.789.	99,99
2.	Doprinosi poslodavca	612 000	239.360.	238.241.	99,53
3.	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	613 000	765.210.	764.558.	99,91
4.	Izdaci za materijalno osiguranje nezaposlenih osoba i poticaj zapošljavanja	614 000 614 600 614 800	8.761.282.	8.652.062.	98,75
5.	Kapitalni izdaci	820 000	249.480.	234.458.	93,98
III	Višak (+) manjak (-) (I-II) prihoda nad rashodima		0	0	0

- KM -

TABELA 1.

**PROCJENA UKUPNOG BROJA PRISUTNOG STANOVNIŠTVA
PO STAROSTI, PO OPĆINAMA, stanje 30.06.2015.godine***

OPIS	UKUPNO		PO GODINAMA STAROSTI		
			0-14	15-64	65 +
FEDERACIJA BIH	Ukupno	2.334.348	388.326	1.611.611	334.411
HERCEGOVAČKO NERETVANSKA ŽUPANIJA/ KANTON	Ukupno	223.471	34.951	149.906	38.614
ČAPLJINA		22.483	3.686	14.661	4.136
ČITLUK		15.857	3.156	10.283	2.418
JABLANICA		11.493	1.664	8.226	1.603
KONJIC		27.141	4.324	18.486	4.331
MOSTAR		112.347	17.728	74.308	20.311
NEUM		4.335	443	3.067	825
PROZOR –RAMA		15.498	2.599	10.876	2.023
RAVNO		1.419	8	984	427
STOLAC		12.898	1.343	9.015	2.540

*Podaci Federalnog zavoda za statistiku

TABELA 2.

ZAPOSLENOST NA KRAJU 2015. GODINE

BIRO	UKUPNO*	Državna preduzeća i ustanove		Privatna preduzeća i agencije		Samostalni poreski obaveznici		Zaposleni strani državljani
		Broj subjekata	Broj radnika	Broj subjekata	Broj radnika	Broj subjekata	Broj radnika	
ČAPLJINA	3076	18	728	226	1427	344	18	11
ČITLUK	5673	12	470	443	3910	644	12	35
JABLANICA	1784	10	277	66	620	179	10	1
KONJIC	4921	19	917	190	3059	371	19	7
MOSTAR	30554	155	10293	1488	13004	1813	155	110
NEUM	870	8	197	58	455	76	8	1
PROZOR -RAMA	1213	19	434	118	464	122	19	-
RAVNO	80	5	34	11	16	13	5	-
STOLAC	1046	12	405	65	286	204	12	2
UKUPNO	49217	258	13755	2665	23241	3766	258	167

*Podaci Porezne uprave Federacije BiH

TABELA 3

**STOPE ZAPOSLENOSTI I NEZAPOSLENOSTI
U HERCEGOVAČKO – NERETVANSKOJ ŽUPANIJI/KANTONU
KRAJEM 2015. GODINE**

OPIS	Radno aktivno stanovništvo*	Zaposlene osobe * X 2015.	Nezaposlene osobe 31.12.2015.	Stopa zaposle- nosti % (2 : 1)x 100		Stopa nezaposle- nosti % 3 :(2+3)x 100	
				2014.	2015.	2014.	2015.
				1	2	3	4
Federacija BIH	1.611.611	454.214	389.865	27,8	28,2	46,7	46,2
UKUPNO HNŽ/K	149.906	48.229	34.453	32,7	32,2	40,8	41,7
ČAPLJINA	14.661	3.301	3.487	22,9	22,5	50,0	51,4
ČITLUK	10.283	6.130	2.682	56,4	59,6	30,3	30,0
JABLANICA	8.226	1.823	2.367	23,6	22,2	54,7	56,5
KONJIC	18.486	4.834	4.088	24,4	26,1	47,8	45,8
MOSTAR	74.308	28.723	17.232	40,8	38,7	35,8	37,5
NEUM	3.067	1.123	429	37,5	36,6	25,2	27,6
RAMA- PROZOR	10.876	1.183	1.981	10,5	10,9	63,3	62,6
RAVNO	984	76	37	6,8	7,7	34,3	32,7
STOLAC	9.015	1.036	2.150	9,8	11,5	70,5	67,5

* Podaci Federalnog Zavoda za statistiku

TABELA 4.

**ZAPOSLENOST
PO DJELATNOSTIMA U HERCEGOVAČKO – NERETVANSKOJ
ŽUPANIJI/KANTONU ***

DJELATNOST	BROJ ZAPOSLENIH				
	Prosjek 2013.	Prosjek 2014.	X 2015.	INDEKS	
				X 2015. Pros.2013.	X 2015. Pros.2014.
UKUPNO HNŽ/HNK	46.712	48.245	48.229	103,2	100,0
A – Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	592	603	680	114,8	112,8
B – Vađenje ruda i kamena	110	103	82	74,5	79,6
C – Prerađivačka industrija	6.395	6.662	6.458	101,0	96,9
D – Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	1.830	1.810	1.802	98,5	99,6
E – Opskrba vodom ,uklanjanje otpadnih voda,upravljanje otpadom, te sanacije okoliša	987	990	947	96,0	95,7
F – Građevinarstvo	2.313	2.452	2.152	93,0	87,8
G – Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	8.291	8.881	9.326	112,5	105,0
H – Prijevoz i skladištenje	2.262	2.380	2.720	105,2	114,3
I – Hotelijerstvo i ugostiteljstvo	2.363	3.149	3.672	155,4	116,6
J –Informacije i komunikacije	1.364	1.366	1.465	107,4	107,2
K –Finansijske djelatnosti i osiguranje	1.412	1.338	1.275	90,3	95,3
L – Poslovanje nekretninama	117	149	103	88,0	69,1
M –Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	875	1.035	1.373	156,9	132,7
N –Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2.162	2.458	686	31,7	-
O – Javna uprava i obrana; obavezno socijalno osiguranje	4.793	4.669	4.663	97,3	99,9
P –Obrazovanje	4.299	4.337	4.387	102,0	101,2
Q –Zdravstvena i socijalna skrb	3.750	3.905	4.127	110,0	105,7
R –Umjetnost, zabava i rekreacija	1.188	1.324	1.690	142,3	127,6
S – Ostale uslužne djelatnosti	500	634	621	124,2	97,9
00 – Neraspoređeno po djelatnostima KD	1.109	-	-	-	-

* Statistički podaci Federalnog Zavoda za statistiku o gospodarskim i drugim kretanjima u Federaciji BiH po županijama/ kantonima

TABELA 5.

**PREGLED BROJA PRIJAVLJENIH POTREBA ZA RADNICIMA U 2015. GODINI
-PO STUPNJU STRUČNOG OBRAZOVANJA-**

BIRO	Svega iskazane potrebe	od toga na:		STEPEN STRUČNOG OBRAZOVANJA										
		neodređeno	određeno	1	2	3	4	5	6 ₁	6 ₂	7 ₁	7 ₂	8	
ČAPLJINA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ČITLUK	57	57	0	0	0	41	2	0	0	0	14	0	0	
JABLANICA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
KONJIC	15	12	3	0	0	1	0	0	1	2	8	3	0	
MOSTAR	464	426	38	1	0	89	113	0	9	1	249	2	0	
NEUM	52	16	36	0	0	20	12	0	1	0	11	8	0	
PROZOR-RAMA	55	33	22	11	0	24	3	0	2	0	14	1	0	
RAVNO	28	0	28	0	0	1	0	0	10	9	8	0	0	
STOLAC	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
UKUPNO	671	544	127	12	0	176	130	0	23	12	304	14	0	

TABELA 6.

**PREGLED BROJA OSOBA ZAPOSLENIH SA EVIDENCIJE U 2015. GODINI
- UKUPNO PO STUPNJU STRUČNOG OBRAZOVANJA -**

BIRO	Ukupno	Od toga žena	STEPEN STRUČNOG OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	6 ₁	6 ₂	7 ₁	7 ₂	8
ČAPLJINA	674	388	53	7	220	243	6	16	26	45	58	0
ČITLUK	646	354	19	0	219	235	0	18	17	53	85	0
JABLANICA	428	150	44	4	167	130	1	9	14	51	8	0
KONJIC	970	375	151	0	323	287	3	13	41	128	24	0
MOSTAR	3478	1176	187	8	853	1397	3	126	102	526	276	0
NEUM	131	69	14	1	61	33	0	2	5	7	8	0
PROZOR-RAMA	244	111	32	0	85	60	4	10	2	26	25	0
RAVNO	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
STOLAC	262	149	21	1	70	92	1	8	7	38	24	0
UKUPNO	6834	2772	521	22	1998	2477	18	202	214	874	508	0

TABELA 7.

PREGLED AKTIVNOSTI U 2015. GODINI

BIRO	Stanje 31.12. 2014.	2015. GODINA				Stanje 31.12.2015.	INDEKS 6:2
		Broj novopri- javljenih osoba	Brisani zbog za- poslenja	Brisani – ostali razlozi			
1	2	3	4	5	6	7	
ČAPLJINA	3359	1139	674	337	3487	96,3	
ČITLUK	2513	981	646	166	2682	93,7	
JABLANICA	2358	607	428	170	2367	99,6	
KONJIC	4170	1152	970	264	4088	102,0	
MOSTAR	16876	4739	3478	905	17232	9,8	
NEUM	390	205	131	35	429	90,9	
PROZOR- RAMA	1990	393	244	158	1981	100,5	
RAVNO	35	9	1	6	37	94,6	
STOLAC	2127	433	262	148	2150	98,9	
UKUPNO	33.818	9.658	6.834	2.189	34.453	98,2	

TABELA 8.

PREGLED
BROJA NEZAPOSLENIH OSOBA PO DUŽINI ČEKANJA
NA ZAPOSLENJE I STUPNJU STRUČNOG OBRAZOVANJA
NA DAN 31. 12. 2015. GODINE

DUŽINA ČEKANJA	UKUPNO		STEPEN STRUČNOG OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	61	62	71	72	8
Do 6 mjeseci	Svega	4989	505	26	1452	1856	13	81	229	415	412	0
	Žena	2449	255	12	528	908	1	57	140	279	269	0
6-9 mjeseci	Svega	1331	183	12	388	490	4	24	60	91	79	0
	Žena	638	78	7	144	239	1	14	30	69	56	0
9-12 mjeseci	Svega	1231	193	5	349	450	6	19	49	88	72	0
	Žena	597	88	4	126	222	0	14	28	67	48	0
12-18 mjeseci	Svega	2853	300	15	919	1064	10	51	95	207	192	0
	Žena	1360	135	5	337	503	0	32	59	151	138	0
18-24 mjeseci	Svega	1824	325	9	559	622	3	34	60	137	75	0
	Žena	881	154	2	223	298	0	22	32	97	53	0
2-3 godine	Svega	3338	507	33	1071	1127	12	78	68	292	150	0
	Žena	1677	259	16	399	577	2	56	45	211	112	0
3-5 godina	Svega	4844	961	46	1662	1456	8	103	64	399	145	0
	Žena	2550	559	28	679	787	1	74	42	269	111	0
5-7 godina	Svega	2979	853	51	1131	900	10	84	18	175	27	0
	Žena	1611	346	23	505	519	1	61	8	128	20	0
7-9 godina	Svega	3217	945	63	1275	785	13	36	2	96	2	0
	Žena	1645	473	36	566	469	2	21	2	74	2	0
Preko 9 godina	Svega	7847	2367	213	3155	1828	34	136	4	101	9	0
	Žena	4516	1405	132	1482	1320	0	104	2	65	6	0
UKUPNO	Svega	34453	6869	473	11961	10578	113	646	649	2001	1163	0
	Žena	17924	3752	265	4989	5842	8	455	388	1410	815	0

TABELA 9.

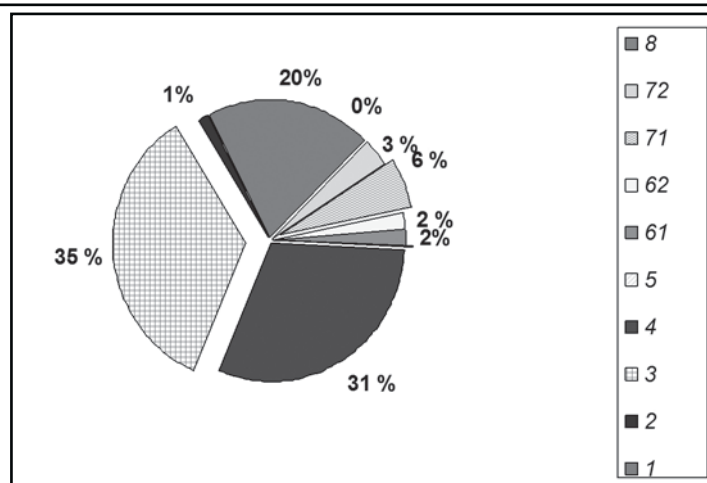
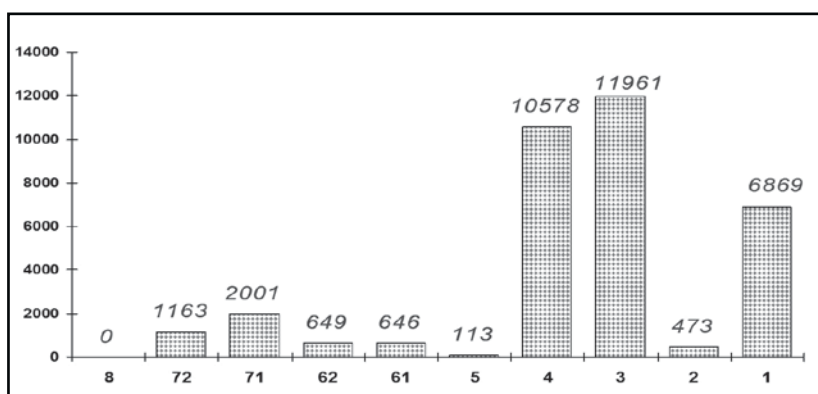
PREGLED
BROJA NEZAPOSLENIH OSOBA PO GODINAMA STAROSTI I STUPNJU
STRUČNOG OBRAZOVANJA NA DAN 31. 12. 2015.GODINE

STAROSNA DOB	UKUPNO		STEPEN STRUČNOG OBRAZOVANJA									
			1	2	3	4	5	61	62	71	72	8
15-19 godina	Svega	1589	95	19	881	594	0	0	0	0	0	0
	Žena	574	43	7	273	251	0	0	0	0	0	0
20-24 godina	Svega	4300	183	41	1375	2167	1	5	189	140	199	0
	Žena	1831	75	13	484	871	0	3	127	114	144	0
25-29 godina	Svega	5292	306	41	1292	1747	1	70	367	622	846	0
	Žena	2915	141	18	563	886	1	46	215	449	596	0
30-34 godina	Svega	4276	451	25	1523	1289	2	166	66	683	71	0
	Žena	2345	186	6	721	720	1	131	30	504	46	0
35-39 godina	Svega	3659	773	25	1450	995	3	125	12	253	23	0
	Žena	1956	416	13	641	590	1	92	8	179	16	0
40-44 godina	Svega	3338	1051	48	1264	806	0	73	7	77	12	0
	Žena	1880	540	31	638	561	0	51	5	47	7	0
45-49 godina	Svega	3519	1010	58	1431	923	4	37	6	42	8	0
	Žena	2011	550	33	696	662	1	27	3	34	5	0
50-54 godina	Svega	3630	1048	57	1184	1195	21	56	1	66	2	0
	Žena	1970	621	38	435	802	2	38	0	33	1	0
55-59 godina	Svega	3111	1198	101	976	654	49	64	1	68	0	0
	Žena	1553	716	71	312	388	0	38	0	28	0	0
60-64 godina	Svega	1711	742	58	575	203	32	50	0	49	2	0
	Žena	875	456	35	221	110	2	29	0	22	0	0
65 i više	Svega	28	12	0	10	5	0	0	0	1	0	0
	Žena	14	8	0	5	1	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	Svega	34453	6869	473	11961	10578	113	646	649	2001	1163	0
	Žena	17924	3752	265	4989	5842	8	455	388	1410	815	0

TABELA 10.

**NEZAPOSLENE OSOBE NA EVIDENCIJI NA DAN
31.12.2015. godine
-PO STUPNJU STRUČNOG OBRAZOVANJA -**

Stepen stručnog obrazovanja	Broj radnika	Udio %
8	0	0,0
72	1163	3,4
71	2001	5,8
62	649	1,9
61	646	1,9
5	113	0,3
4	10578	30,7
3	11961	34,7
2	473	1,4
1	6869	19,9
UKUPNO	34453	100,00

**GRAFIKON - 3
NEZAPOSLENE OSOBE PO STUPNJU STRUČNOG OBRAZOVANJA NA DAN 31.12.2015.god.**

TABELA 11.

**PREGLED BROJA RAZVOJAČENIH BRANITELJA, ČLANOVA OBITELJI
POGINULIH ILI NESTALIH BRANITELJA I DR.
NA DAN 31.12.2015. GODINE**

BIRO		DEMO- BILISANI BORCI	ČLANOVI PORODICE		UKUPNO INVALIDA	Od toga: RATNI VOJNI INVALIDI	LICA SA FAKTOROM OTEŽANE ZAPOŠLJIVOSTI
			Poginulog	Nestalog			
ČAPLJINA	Ukupno	437	8	41	54	32	12
	Žena	71	6	21	10	1	2
ČITLUK	Ukupno	428	0	0	11	0	4
	Žena	188	0	0	3	0	1
JABLANICA	Ukupno	357	41	103	36	8	5
	Žena	36	12	47	9	1	0
KONJIC	Ukupno	853	23	27	71	49	3
	Žena	84	13	16	7	0	0
MOSTAR	Ukupno	2323	404	231	523	179	240
	Žena	318	231	135	163	7	90
NEUM	Ukupno	51	0	0	2	0	2
	Žena	2	0	0	1	0	1
PROZOR- RAMA	Ukupno	349	17	6	76	38	44
	Žena	29	4	5	12	1	14
RAVNO	Ukupno	6	1	0	2	0	1
	Žena	1	0	0	0	0	0
STOLAC	Ukupno	356	7	41	22	4	12
	Žena	33	4	23	7	0	5
UKUPNO:	Ukupno	5160	501	449	797	310	323
	Žena	762	270	247	212	10	113

TABELA 12.

**ZAPOSLENI DJELATNICI U SLUŽBI ZA ZAPOSŁJAVANJE HERCEGOVAČKO –
NERETVANSKE ŹUPANIJE / KANTONA
- PO KVALIFIKACIJSKOJ STRUKTURI NA DAN 31.12. 2015. GODINE -**

BIRO	PREDVIĐENO PRAVILNIKOM O SISTEMATIZACIJI					ZAPOSLENO PREMA PRAVILNIKU O SISTEMATIZACIJI					
	SVEGA	1, 2	4	61,62	71,72	SVEGA	1, 2	5	4	61,62	71,72
SRADIŠNJI URED MOSTAR	43	0	13	5	25	36	0	0	9	6	21
ČAPLJINA	5	0	0	2	3	3	0	0	0	2	1
ČITLUK	4	0	1	0	3	3	0	0	1	0	2
JABLANICA	4	0	0	1	3	2	0	0	0	1	1
KONJIC	5	0	1	2	2	3	0	0	0	2	1
MOSTAR : ODJELJENJE 1	12	0	5	1	6	12	0	0	5	1	6
ODJELJENJE 2	10	0	2	3	5	8	0	0	2	3	3
NEUM	3	0	0	1	2	2	0	0	1	1	0
PROZOR- RAMA	4	0	2	1	1	3	0	1	1	1	0
RAVNO	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1
STOLAC	2	0	0	0	2	2	0	0	2	0	0
UKUPNO	93	0	24	16	53	75	0	1	21	17	36

TABELA 13.

**PREGLED BROJA NEZAPOSLENIH OSOBA NA EVIDENCIJI
- PO NAJBROJNIJIM ZANIMANJIMA NA DAN 31. 12. 2015 . -**

Šifra Code	NAZIV ZANIMANJA	PROFESSION	SVEGA TOTAL	OD TOGA ŽENA WOMEN
	1 i 2 STUPANJ OBRAZOVANJA	1. & 2. – LEVEL OF EDUCATION		
999901	Radnici za jednostavne poslove,dn	Worker for simple jobs	6860	3750
411101	Daktilograf	Typist	77	77
913205	Kuhinjski pomoćnik	assistant of cook	67	27
932025	Radnik u tekstilnoj proizvodnji	Worker in textile production	52	49
611206	Pomoćni cvjećar	Assistant of flowerist	22	9
712201	Pomoćni zidar	assistant of mason	21	0
743301	Krojač	Tailor	21	17
714102	Moler	assistant of dyer	15	0
743603	Šivač	Sewer	13	13
931302	Tesarski radnik	Assistant of carpenter	8	0
514111	Frizer za žene	Ladies hairdresser	7	7
915103	Hotelski nosač	Hotel porter	3	3
	3 i 5 STUPANJ OBRAZOVANJA	3. & 5. LEVEL OF EDUCATION		
522102	Prodavač	salesman	2211	1752
514101	Frizer za žene	ladies hairdresser	930	875
723106	Automehaničar	car mechanic	916	0
722211	Bravar	locksmith	818	9
512204	Kuhar	Cook	722	459
512303	Konobar	Waiter	707	123
832401	Vozač teretnog vozila	Truck driver	429	3
722306	Kovinotokar	Lathe operator	428	29
743303	Krojač ženske odjeće	ladies wear tailor	402	391
724125	Elektromehaničar	electromechanic	343	9
732106	Keramičar	cheramist	217	0
712202	Zidar	Mason	206	14
742202	Stolar/stolar	carpenter	161	64
722308	Kovinoglođač	Lathe operator	138	18
713702	Elektroinstalater	electrician	110	0
721304	Autolimar	Car-body mechani	103	0
721306	Aviolimar	aeroplane tin-smith	102	0
712401	Tesar	carpenter	88	0
713606	Instalater grijanja i klimatizacije	Fitter for heating and air conditioning	70	0
724320	Mehaničar elektroničar	Elektronician mechanist	66	3
721301	Limar	tin smith	61	0
713601	Instalater vodovoda i kanalizacije	Fitter of waterworks and sewage system	56	0
724112	Autoelektričar	Car eletrician	54	0
815901	Kemijski laborant	Laboratory technician	51	43
741205	Slastičar/poslastičar	Pastry cook	34	28
714204	Autolakirer	Varnisher	33	0
741102	Mesar	butcher	28	2
721203	zavarivač	welder	22	0
611102	Ratar	agriculturist	20	16
	4 STUPANJ OBRAZOVANJA	4. LEVEL OF EDUCATION		
412110	Ekonomski tehničar	economy technician	1776	1222
419006	Maturant gimnazije	gymnasium graduated	1587	1049
311552	Strojarski tehničar	machine technician	846	283
323106	Medicinska sestra	Nurse	515	364
341403	Turistički animator	Tourist animator	502	315
413303	Tehničar drumskog prometa	Road traffic tehnician	464	104
321212	Poljoprivredni tehničar	agriculture technician	429	267
311320	Elektrotehničar	electrotechnician	413	95

311407	Tehničar elektroničar za računare	electronic technician for computers	273	34
311214	Građevinski tehničar	civil engineering technician	269	101
311915	Tekstilni tehničar	Textile technician	193	170
419001	Upravni službenik	Managerial officer	172	148
311213	Građevinski tehničar visokogradnje	civil engineering technician	162	73
341501	Komercijalist	comercialist	160	101
322801	Farmaceutski tehničar	Pharmaceutical technician	123	105
413312	Prometni tehničar	Traffic technician	115	30
419005	Administrativni službenik	Administrative officer	98	83
311922	Grafičarski tehničar	Graphic technician	90	29
311226	Geodetski tehničar	Geodetic technician	84	23
322502	Zubni tehničar	Dental technician	64	48
311418	Tehničar elektronike	Electronical technician	62	9
311115	Kemijski tehničar	Chemistry technician	50	41
321213	Šumarski tehničar	Forestry technician	35	16
322201	Sanitarni tehničar	Sanitary technician	28	20
311706	Rudarski tehničar	Minery technician	26	10
321201	Ratarski tehničar	Agricultural technician	23	17
311120	Tehničar matematički	Technician of mathematics	22	16
322501	Stomatološka sestra	Stomatology nurse	16	12
311748	Tehničar metalurgije	Metallurgic technician	13	7
321206	Vinogradarski tehničar	Wine-grower technician	11	7
516201	policijac	Policeman	11	0
322701	Veterinarski tehničar	Vet technician	6	3
	61 i 62 STUPANJ OBRAZOVANJA	61. & 62. LEVEL OF EDUCATION		
412109	Ekonomski službenik	Economist	222	143
242912	Pravnik	Lawyer	121	81
233201	Učitelj predškolske djece	Preschool teacher	104	102
233101	Razredni učitelj	Class teacher	55	50
214206	Građevinski inženjer	Civil engineer	49	18
346006	Socijalni radnik	Social worker	45	31
213121	Inženjer računarstva	Computer engineer	30	11
233114	Nastavnik kemije	Chemistry teacher	26	22
245102	Novinar	Journalist	24	15
233115	Nastavnik biologije	Biology teacher	21	17
213122	Informatičar	Informatician	21	7
233103	Nastavnik maternjeg jezika	Native tongue teacher	21	18
223004	Fizioterapeut	Physical therapist	19	15
214115	Inženjer drumskog prometa	Traffic engineer	17	3
233105	Nastavnik povijesti	History teacher	15	11
244220	Kriminalist	Criminologist	14	4
222908	Inženjer medicinske radiologije	Radiology engineer	11	8
214806	Inženjer geodezije	Engineer of geodesy	8	1
233109	Nastavnik tjelesne i zdravstvene kulture	Teacher of physical and health culture	6	1
233108	Nastavnik likovne kulture	Art teacher	5	2
233111	Nastavnik matematike	Teacher of mathematic	4	2
233107	Nastavnik glazbene kulture	Teacher of music education	2	2
	71, 72 i 8 STUPANJ OBRAZOVANJA	71.,72. & 8. LEVEL OF EDUCATION		
242912	Pravnik	Lawyer	533	383
244123	Ekonomist	Economist	280	191
232105	Profesor engleskog jezika	english language professor	164	140
221315	Inženjer agronom	Agronomy engineer	158	86
233117	Profesor razredne nastave	Class professor	120	113
244508	Psiholog	psychologist	105	95
235105	Pedagog	Pedagogue	99	95
244101	Ekonomist za financije	Financial economist	89	74
245102	Novinar	journalist	89	66
214206	Građevinski inženjer	Civil engineer	88	50
232102	Profesor hrvatskog jezika	Croatian language professor	84	72
232131	Profesor tjelesne i zdravstvene kulture	Professor of physical and health culture	79	17
214556	Strojarski inženjer	Mechanical engineer	77	20
232118	Profesor povijesti	History professor	63	29

244304	Politolog	Politologist	60	34
346006	Socijalni radnik	Social worker	56	54
213121	Inženjer računarstva	Computer engineer	52	24
232106	Profesor njemačkog jezika	german language professor	49	42
232128	Profesor likovnih predmeta	Art professor	46	34
232208	Profesor biologije	Professor of biology	45	40
232101	Profesor bosanskog jezika	Bosnian language professor	43	39
214642	Inženjer prehrambene tehnologije	Food technology engineer	41	30
244102	Ekonomista marketinga	Economist of marketing	39	28
232207	Profesor kemije	Professor of chemistry	30	29
232119	Profesor pedagogije	Pedagogy professor	28	24
214317	Inženjer elektrotehnike	Electrotehnic enginner	25	8
232121	Profesor sociologije	Professor of sociology	25	17
214113	Inženjer arhitekture	Architect	19	15
244220	Kriminalist	Police inspector	18	6
244216	Komunikolog	communicologist	16	14
222101	Doktor medicine	Doctor of medicine	15	10
221103	ekolog	ecologist	15	12
244201	Sociolog	Sociologist	11	7
246015	teolog	teologyst	9	1
214115	Inženjer drumskog prometa	Traffic engineer	9	1
232601	Profesor vjeronauka	Professor of teology	9	7
222210	Doktor stomatologije	Doctor of dentistry	7	4
222313	Veterinar	Veterinarian	7	3
232116	Profesor filozofije	Professor of philosophy	6	4
222907	Sanitarni inženjer	Sanitary engineer	6	4
232210	Profesor zemljopisa	Professor of geography	4	2
222401	Doktor farmacije	Doctor of pharmacy	3	3
245502	Glumac	Actor/actress	3	0
245204	Kipar	sculptor	2	0